

NĀKOTNES IZGUDROJUMI

levads patentu zinībās maziem
un vidējiem uzņēmumiem

PASAULES
INTELEKTUĀLĀ
ĪPAŠUMA
ORGANIZĀCIJA

Publikācijas no sērijas „Intelektuālais īpašums uzņēmējiem”:

1. Making a Mark: An Introduction to Trademarks for Small and Medium-sized Enterprises. WIPO publication No. 900.
2. Looking Good: An Introduction to Industrial Designs for Small and Medium-sized Enterprises. WIPO publication No. 498.
3. Inventing the Future: An Introduction to Patents for Small and Medium-sized Enterprises. WIPO publication No. 917.
4. Creative Expression: An Introduction to Copyright for Small and Medium-sized Enterprises. WIPO publication No. 918. (Forthcoming)

Visas publikācijas pieejamas PIŅO elektroniskajā grāmatnīcā:
www.wipo.int/ebookshop

Atruna: Šajā rokasgrāmatā ietvertā informācija neaizstāj profesionālu juridisku palīdzību. Tās galvenais nolūks ir sniegt pamatinformāciju. Šī publikācija ir sagatavota ar iepriekšēju angļiskā oriģināla autortiesību īpašnieka Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (PIŅO) atļauju. Angļu valodas oriģināls pieejams interneta vietnē <http://www.wipo.int/sme/en/documents/guides/>. Tādēļ PIŅO neatbild par tulkojuma precizitāti un pareizību. Par publikāciju latviešu valodā atbild Latvijas Patentu valde.

Autortiesības tulkojumam latviešu valodā – Patentu valdei (2008), PIŅO autortiesības oriģinālam angļu valodā (2006)

Šo publikāciju vai tās daļas nedrīkst reproducēt vai pārraidīt elektroniski vai mehāniski bez autortiesību īpašnieka rakstiskas atļaujas, izņemot likumā atļautos gadījumus.

Priekšvārds

Šī ir trešā brošūra sērijā „Intelektuālais īpašums uzņēmējiem”. Tajā ir stāstīts par patentiem, svarīgāko instrumentu, kas palīdz palielināt kompānijas peļņu, ko dod jaunas un radošas idejas un tehnoloģiskās spējas. Zināšanu resursu, īpaši jaunu ideju un koncepciju pārvaldība ir būtiska katras kompānijas spējām mainīties, pielāgoties un apgūt jaunas iespējas, jo tai jākonkurē strauji mainīgajā komercdarbības vidē.

Mūsdienu uz zināšanām balstītā ekonomikā inovatīva uzņēmuma patentu stratēģijai jābūt galvenajam biznesa stratēģijas faktoram. Šajā rokasgrāmatā vienkāršā valodā un ar praktiskiem piemēriem tiek izskaidroti labumi, kādus var dot patentu sistēma visu veidu uzņēmumiem. Lai gan, vēloties iegūt vai izlietot patenta sniegtās tiesības, ieteicams konsultēties ar patentu speciālistu, šajā rokasgrāmatā sniegta praktiska informācija, kas palīdzēs lasītājam saprast patentu tiesību pamatus un uzdot speciālistam pareizos jautājumus.

Šī rokasgrāmatā paredzēta maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), lai palīdzētu tiem integrēt savas tehnoloģijas un patentu stratēģiju kopējā uzņēmuma biznesa, mārketinga un eksporta stratēģijā. PIŅO vēlētos saņemt atsauksmes par šo brošūru, lai to uzlabotu un papildinātu, tādējādi sniedzot palīdzību MVU visā pasaulē.

Iespējams izstrādāt brošūras nacionālās versijas sadarbībā ar nacionālajām institūcijām un vietējiem partneriem, kuriem ieteicams vērsties PIŅO, lai iegūtu brošūras eksemplāru, kuru var pielāgot.

Kamils Idriss,
PIŅO ģenerāldirektors

Satura rādītājs

Lappuse

1. <u>Patenti</u>	3
2. <u>Kā iegūt patentu</u>	16
3. <u>Patentēšana ārvalstīs</u>	30
4. <u>Patentētas tehnoloģijas komercializēšana</u>	34
5. <u>Patentu tiesību īstenošana</u>	39

1. Patenti

Kas ir patents?

Patents apliecina valsts piešķirtas izņēmuma tiesības uz **izgudrojumu**, kas ir **jauns**, kam **piemīt izgudrojuma līmenis** un kuru var **rūpnieciski izmantot**.

Tas piešķir **izņēmuma tiesības** aizliegt citiem bez patenta īpašnieka atļaujas izgatavot, lietot, piedāvāt pārdošanai un pārdot, vai importēt kādu izstrādājumu vai paņēmieni, kas balstīts uz patentēto izgudrojumu. Patents ir **spēcīgs ekonomisks instruments**, kas ļauj kompānijai būt ekskluzīvam jauna produkta vai paņēmiena piedāvātājam, iegūt stipru pozīciju tirgū un papildus nopelnīt ar licenču piešķiršanu. Sarežģīti izstrādājumi (fotoaparāti, mobilie tālruni vai automašīnas) var ietvert daudz izgudrojumu, kurus sedz vairāki patenti, kas var piederēt dažādiem īpašniekiem.

Patentu piešķir katras valsts **nacionālā patentu iestāde** vai – attiecībā uz valstu grupu – **reģionāla patentu iestāde**. Tas ir spēkā ierobežotu laiku, parasti **20 gadus** no patenta pieteikuma iesniegšanas datuma ar nosacījumu, ka savlaicīgi tiek samaksāta uzturēšanas nodeva. Patents ir **teritoriālas tiesības**, ko ierobežo attiecīgās valsts vai reģiona ģeogrāfiskās robežas.

Apmaiņā pret ekskluzīvajām tiesībām, ko piešķir patents, pieteicējam tiek prasīts patenta pieteikumā **atklāt** publikai **izgudrojumu**, sniedzot detalizētu, precīzu un pilnīgu rakstisku izgudrojuma aprakstu. Piešķirtie patenti un daudzās valstīs arī patentu pieteikumi tiek publicēti patentu iestāžu oficiālos izdevumos jeb žurnālos.

Dzirktstošu dzērienu pudeļu atvērēju ir izgudrojuši Argentīnas izgudrotāji Hugo Olivera, Roberto Cardón un Eduardo Fernandez. Tas ir patentēts 20 pasaules valstīs. Šo izstrādājumu ar preču zīmi „Descorjet” visā pasaulē ir komercializējusi kompānija, ko nodibināja paši izgudrotāji.

Korejiešu motociklistu ķiveru ražotājam HJC pieder 42 patenti visā pasaulē uz tā inovatīvajām ķiverēm, kurām ir ievērojami panākumi eksporta tirgos, kur tas pārdod aptuveni 95% savas produkcijas. Kompānija investē 10% no ienākumiem no tirdzniecības P&A, piešķirot lielu nozīmi inovatīvajai ķiveres uzbūvei kā galvenajam faktoram ķiveru ražošanas nozarē.

Kas ir izgudrojums?

Patentu speciālistu žargonā parasti saka, ka **izgudrojums ir tehniskas problēmas jauns un radošs risinājums**. Izgudrojums var būt pilnīgi jauna ierīce, izstrādājums, produkts, metode vai process, vai zināma produkta vai paņēmiena **zināms uzlabojums**. Kaut kādas, dabā eksistējošas lietas vai parādības vienkārša atklāšana parasti netiek uzskatīta par izgudrojumu; izgudrojuma radīšanā jāiegulda atbilstoša cilvēka izdoma, atjautība un izgudrotājdarbība.

Lai gan mūsdienu izgudrojumi ir ievērojamu pūļu un ilgtermiņa investīciju pētniecībā un attīstībā (P&A) rezultāts, tomēr arī vienkārši, lēti tehniskie uzlabojumi, kam ir liela tirgus vērtība, sniedz to izgudrotājiem un kompānijām ievērojamus ienākumus un peļņu.

Inovācijas spēks

Ļoti svarīgi izprast jēdzienu „izgudrojums” un „inovācija” atšķirību. **Izgudrojums** ir kādas tehniskas problēmas tehnisks risinājums. Izgudrojums var būt inovatīvas idejas, darbīga modeļa vai prototipa formā. **Inovācija** ir process izgudrojuma pārvēršanai tirgus precē vai peļņu nesošā tehnoloģijā. Daži no iemesliem, kādēļ kompānijas nodarbojas ar inovāciju, ir šādi:

- uzlabot ražošanas tehnoloģiju, lai ietaupītu izmaksas vai uzlabotu produktivitāti;
- ieviest jaunus ražojumus, kas apmierina patērētāju vajadzības;
- saglabāt konkurētspēju un/vai paplašināt tirgus daļu;

- nodrošināt, ka tiek attīstītas tehnoloģijas, kas apmierina uzņēmēju un to klientu esošās un nāktones vajadzības;
- novērst tehnoloģisko atkarību no citu kompāniju tehnoloģijām.

Mūsdienu ekonomikā inovācijas pārvaldībai nepieciešamas labas zināšanas par patentu sistēmu, lai nodrošinātu, ka kompānija gūst maksimālu labumu no savas inovācijas un kreativitātes, nodibina peļņu nesošas partnerattiecības ar citiem patentu īpašniekiem, un izvairītos no neatļautas svešiem piederošu tehnoloģiju izmantošanas. Mūsdienās vairums inovāciju ir kompleksas, balstītas uz uz daudziem patentētiem izgudrojumiem, kas var piederēt dažādiem īpašniekiem.

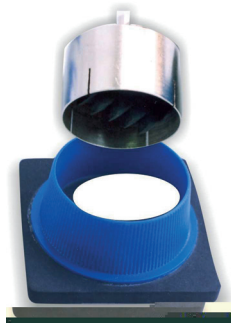
Kāpēc jādoma par savu izgudrojumu patentēšanu?

Īss produktu dzīves cikls un arvien pieaugoša konkurence liek kompānijām būt inovatīvām un/vai iegūt piekļuvi citu kompāniju inovācijām, lai būtu konkurētspējīgas gan pašmāju, gan eksporta tirgos. Patenta piešķirtās ekskluzīvās tiesības var būt izšķirīgas inovatīvām kompānijām, lai izturētu un veiksmīgi darbotos izaicinošajā, riskantajā un dinamiskajā biznesa vidē. Galvenie iemesli izgudrojumu patentēšanai ir šādi:

- **stipra tirgus pozīcija un konkurētspējas priekšrocības.** Patents dod tā īpašniekam izņēmuma tiesības aizliegt citiem komerciāli izmantot patentēto izgudrojumu, tādējādi samazinot nenoteiktību, risku un konkurenci no atdarinātāju un viltotāju puses. Ja jūsu kompānijai pieder tiesības vai ir iegūta atļauja izmantot vērtīgu patentētu izgudrojumu, tā var radīt šķēršļus konkurentu ienākšanai tirgū, kas komercializē tādus pašus izgudrojumus. Tas ļauj kļūt par pirmo spēlētāju attiecīgajā tirgū.
- **augstāka atdeve vai peļņa no ieguldījumiem.** Ja jūsu kompānija ir investējusi daudz laika, pūļu un līdzekļu produktu vai procesu P&A, tā rezultātā radīto izgudrojumu patentēšana ļaus vieglāk atpelnīt ieguldījumus un iegūt lielāku peļņu.
- **papildu ienākumi no patenta licencēšanas vai pārdošanas.** Kā patenta īpašnieks jūs varat licencēt savas tiesības uz izgudrojumu citiem apmaiņā pret vienreizējiem maksājumiem un/vai procentmaksājumiem, lai kompānija gūtu papildu ienākumus. Patenta pārdošana (jeb tiesību nodošana) nozīmē īpašumtiesību pāriešanu, bet licencēšana ir atļauja izmantot patentēto izgudrojumu atbilstoši noteiktiem nosacījumiem.
- **piekļuve tehnoloģijai ar krustlicencēšanu.** Ja jūsu kompānijai nepieciešama kāda tehnoloģija, kas pieder citam, jūs varat izmantot savus patentus, lai vestu sarunas par krustlicencēšanas līgumiem, kas paredz abu pušu savstarpēju atļauju izmantot vienai otras patentus atbilstoši licences līgumā ietvertajiem nosacījumiem.
- **ieklūšana jaunos tirgos.** Patentu (vai pat reizēm jau patentu pieteikumu) licencēšana citām kompānijām var nodrošināt iekļuvi jaunos tirgos, kuros jūs citādi nespētu iekļūt. Lai to izdarītu, izgudrojumam jābūt aizsargātam arī šajos vēlamos ārvalstu tirgos.

- samazināts pārkāpuma risks.** Iegūstot patenta aizsardzību, jūs varēsiet aizliegt citiem patentēt šo pašu izgudrojumu, kā arī samazināsiet iespēju, ka, komercializējot savu izgudrojumu, jūs pārkāpjat citiem piederošus patentus. Lai gan patents pats par sevi nepiešķir „tiesības izmantot”, tas ir šķērslis, kas neļauj citiem patentēt tādu pašu vai līdzīgu izgudrojumu, kā arī dod zināmu norādi par to, ka jūsu patentētais izgudrojums ir jauns un pietiekami atšķirīgs no „tehnikas līmeņa”. (Vairāk par tehnikas līmeni lasiet 12. lpp.).
- palielināta iespēja iegūt grantus vai finansējumu ar saprātīgiem procentiem.** Patentu piederība (vai licence izmantot citiem piederošus patentus) var palielināt izredzes piesaistīt finansējumu, lai ieviestu produktu tirgū. Dažās nozarēs (piem., biotehnoloģijā) bieži tikai stipri patentu portfeli spēj piesaistīt riska kapitālistu interesi.
- spēcīgs instruments viltotāju un atdarinātāju apkarošanai.** Lai efektīvi izmantotu ekskluzivitāti, ko piešķir patents, reizēm nepieciešams tiesāties vai pievērst jūsu patentam to personu uzmanību, kas pārkāpj jūsu patenta tiesības. Patenta piederība ievērojami uzlabo jūsu izredzes vinnēt tiesvedībā pret jūsu ar patentu aizsargātā izgudrojuma atdarinātājiem un viltotājiem.

- jūsu uzņēmuma pozitīvs tēls.** Biznesa partneri, investori, kapitāldaļu īpašnieki un klienti patentu portfeļa esību var uztvert kā liecību par jūsu kompānijas augsto kompetences, specializācijas un tehnoloģisko iespēju līmeni. Tas var būt noderīgi finansējuma piesaistei, biznesa partneru iegūšanai un jūsu kompānijas raksturojuma un tirgus vērtības celšanai. Dažas kompānijas piemin savus patentus reklāmās, lai radītu sev sabiedrībā inovatīvas kompānijas tēlu.

Patents Nr. US2002137433.

Inovatīvo, godalgas ieguvušo urbja uzgali, kas izmantojams, lai izurbtu caurumus stiklā un keramikā, patentēja izgudrotājs no Peru Jose Vidal Martina, kas ļāva viņam gan komercializēt izstrādājumu pašam, gan pelnīt no licenču procentmaksājumiem.

Kādi citi instrumenti pieejami savu produktu aizsardzībai?

Šajā rokasgrāmatā akcents likts uz **patentiem**.

Tomēr atkarībā no produkta var noderēt arī citas intelektuālā īpašuma tiesības, ar kurām var aizsargāt inovatīvā produkta dažādus aspektus. Šīs tiesības var būt:

- **Lietderīgie modeļi** (zināmi arī kā īsie, mazie patenti vai inovāciju patenti). Daudzās valstīs nelieli uzlabojumi vai nelielas izmaiņas esošajos produktos ir aizsargājamas kā lietderīgie modeļi (skatīt ietvaru 10. lpp.).
- **Komercnoslēpumi**. Konfidencialu komercinformāciju var aizsargāt kā komercnoslēpumu, ja:
 - tā nav vispārzināma tiem, kas parasti lieto šāda veida informāciju;
 - tai ir komerciāla vērtība tādēļ, ka tā ir slepena; un
 - tās īpašnieks ir veicis saprātīgus piesardzības pasākumus (piemēram, ierobežojis piekļuvi šādai informācijai, sniedzot to tikai tiem, „kam tā nepieciešama”, noslēdzot konfidencialitātes līgumus) (skatīt ietvaru 9. lpp.).
- **Dizainparaugi**. Izņēmuma tiesības uz izstrādājumu ārējo jeb dekoratīvo izskatu var iegūt, reģistrējot dizainparaugu, dažās valstīs tos sauc par „dizainparaugu patentiem”.
- **Preču zīmes**. Preču zīmes sniedz atšķirīgo

apzīmējumu aizsardzību, kas tiek lietoti viena uzņēmēja preču atšķiršanai no citu uzņēmēju precēm.

- **Autortiesības un blakustiesības**. Oriģinālus literāros un mākslas darbus var aizsargāt ar autortiesībām un blakustiesībām. Autortiesību aizsardzību piemēro plašam darbu klāstam, ietverot datorprogrammas (skatīt ietvaru 11. lpp.).
- **Jaunas augu šķirnes**. Daudzās valstīs selekcionāri, kuru jaunās augu šķirnes atbilst novitātes, atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes kritērijiem un kurām ir dots piemērots nosaukums, var iegūt aizsardzību „selekcionāru tiesību” formā. Vairāk informācijas par jaunu augu šķirņu aizsardzību lasiet mājas lapā: www.upov.int.
- **Pusvadītāju izstrādājumu integrālo mikroshēmu izklājumi (jeb topogrāfijas)**. Iespējams aizsargāt oriģinālu integrālo mikroshēmu izklājumus (jeb topogrāfijas), ko izmanto mikročipos un pusvadītāju čipos. Šāda aizsardzība attiecas arī uz gatavajiem izstrādājumiem, kuros tās tiek lietotas.

Ja izgudrojums ir patentējams, vai vienmēr nepieciešams to aizsargāt ar patentu?

Ne vienmēr. Ja izgudrojums ir patentējams, tas nenozīmē, ka to var iemiesot komerciāli izdevīgā tehnoloģijā vai produktā. Tādēļ pirms patenta pieteikuma iesniegšanas rūpīgi jāizvērtē visi par un pret, kā arī jāizanalizē iespējamās alternatīvas. Patents var būt dārgs, grūti iegūstams, uzturams un izmantojams pret konkurentiem. Lēmums par patenta pieteikuma iesniegšanu ir īsts biznesa lēmums. Tā pamatā, pirmkārt, jābūt apsvērumiem par to, vai izgudrojuma patenta aizsardzība dos komerciālu labumu.

Lemjot par to, vai iesniegt patenta pieteikumu, jāapsver šādi faktori:

- Vai izgudrojumam būs tirgus?
- Kādas ir izgudrojuma alternatīvas un kā tās salīdzināt ar jūsu izgudrojumu?
- Vai izgudrojums noder eksistējošu produktu uzlabošanai vai ir jauns produkts? Ja tā, vai tas iederas jūsu uzņēmuma biznesa stratēģijā?
- Vai ir potenciāli licenciāti vai investori, kas vēlēšies palīdzēt novest jūsu izgudrojumu līdz tirgus precei?
- Cik vērtīgs šis izgudrojums būs jums un jūsu konkurentiem?
- Cik viegli ir izpētīt jūsu izgudrojumu, veicot jūsu produkta „reverso inženieriju”, jeb cik vienkārši ir to „apiet”?
- Vai iespējams, ka citi, īpaši konkurenti, izgudros un patentēs to, ko jūs esat jau izgudrojis?
- Vai ekskluzīvais tirgus stāvoklis dos peļņu, kas attaisno patentēšanas izmaksas? (par patentu izmaksām skatīt 20. lpp.)
- Kādu izgudrojuma aspektu var aizsargāt ar vienu vai vairākiem patentiem, cik plaša būs aizsardzība un vai tā būs komerciāli lietderīga?
- Vai būs viegli konstatēt patenta pārkāpumu un vai esat gatavs investēt laiku un naudu savu patenta tiesību aizstāvēšanai?

1994. gadā jaunizveidota (start-up) Austrālijas kompānija ITL Corporation iesniedza pieteikumu lietderīgajam modelim uz savu pirmo produktu – ierīci asins ņemšanai, kuras adata ievielkas iekšā, kad ierīce tiek izvilkta no donora ķermeņa. Lietderīgais modelis vēlāk tika pārvērsti standarta patentā. Izstrādājums, kuru pārdeva ar preču zīmi Donorcare®, kļuva par lielu komerciālu veiksmi gan pašmāju, gan ārvalstu tirgos, kā arī tika apbalvots ar prestižām balvām.

Patenti pret slepenību

Ja šķiet, ka jūsu izgudrojums atbilst patentspējas kritērijiem (skatīt 10. lpp.), jūsu kompānijai būs jāizvēlas: saglabāt izgudrojumu kā komercnoslēpumu, patentēt to vai publiski izpaust, lai neviens cits to nevarētu patentēt (parasti to sauc par izgudrojuma **defensīvu publikāciju**), nodrošinot, ka tas nokļūst „publiskā valdījumā”.

Atkarībā no jūsu valsts tiesību sistēmas komercnoslēpumu var aizsargāt saskaņā ar likumu par aizsardzību pret negodīgu konkurenci, viena vai vairāku likumu specifiskām normām, precedentu tiesībām par konfidencialas informācijas aizsardzību, līgumu normām ar darbiniekiem, konsultantiem, klientiem un biznesa partneriem, vai to kombināciju.

Dažas komercnoslēpumu aizsardzības priekšrocības ir šādas:

- nav reģistrācijas izmaksu;
- aizsardzība neparedz izpaušanu vai reģistrēšanu valsts institūcijā, un izgudrojums netiek publicēts;
- nav ierobežota laikā;
- stājas spēkā uzreiz.

Trūkumi izgudrojumu aizsardzībai ar komercnoslēpumu:

- ja komercnoslēpums ir inovatīvs izstrādājums, citi var veikt tā „reverso inženieriju”, atklāt tā noslēpumu, un pēc tam ir tiesīgi to lietot;
- komercnoslēpums aizsargā vienīgi pret konfidencialas informācijas prettiesisku iegūšanu, lietošanu un izpaušanu;
- ja noslēpums ir publiski izpausts, ikviens var tam piekļūt un izmantot bez maksas;
- komercnoslēpumu ir grūtāk izlietot pret citiem, jo tā aizsardzības līmenis ir daudz vājāks nekā patenta piešķirtais; un
- ar komercnoslēpumu aizsargāto izgudrojumu var patentēt citi, kas paši ir to neatkarīgi izgudrojuši.

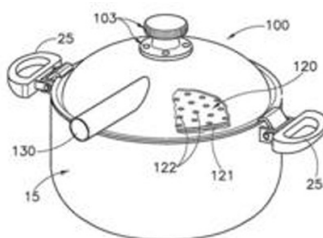
Kaut gan komercnoslēpumu un patentu var uzskatīt par alternatīviem aizsardzības veidiem, faktiski tie bieži papildina viens otru. Tas ir tādēļ, ka patentu pieteicēji parasti glabā izgudrojumus slepenībā līdz laikam, kad patentu iestāde publicē patentu pieteikumus. Bez tam zinātību (*know-how*) par to, kā patentēto izgudrojumu visveiksmīgāk izmatot, bieži glabā kā komercnoslēpumu.

Ko var patentēt?

Lai izgudrojumu aizsargātu ar patentu, tam jāatbilst vairākiem kritērijiem. Patentētajam izgudrojumam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- tam jāattiecas uz **patentējamu objektu** (11. lpp.);
- jābūt **jaunam** (novitātes kritērijs) (12. lpp.);
- jāatbilst **izgudrojuma līmenim** (ne-ačīmredzamības kritērijs) (12. lpp.);
- jābūt **rūpnieciski izmantojamam** (lietderības kritērijs) (13. lpp.); un
- jābūt **atklātam** patenta pieteikumā skaidri un pilnīgi (atklāšanas kritērijs) (13. lpp.).

Labākais veids, kā saprast šos kritērijus, ir iepazīties ar citu personu patentiem jūs interesējošā tehnikas nozarē. Šim nolūkam varat meklēt patentu datubāzēs (par patentu datubāzēm vairāk lasiet 16. un 17. lpp.).

Starptautiskais pieteikums Nr. PCT/IT2003/000428. Trauks ēdīenu un dzērienu pagatavošanai ar karstu šķidrumu palīdzību.

Lietderīgie modeļi

Daži no lietderīgo modeļu kritērijiem ir:

- nosacījumi aizsardzībai ar lietderīgo modeļu ir mazāk stingri, jo „izgudrojuma līmenis” var būt zemāks vai to vispār neprasa;
- piešķiršanas procedūra parasti ir ātrāka un vienkāršāka nekā patentam;
- maksa par aizsardzības iegūšanu un uzturēšanu parasti ir zemāka nekā patentiem piemērojamā;

- maksimālais lietderīgo modeļu aizsardzības ilgums parasti ir īsāks nekā patentiem;
- lietderīgie modeļi dažās valstīs var būt iegūstami tikai atsevišķās tehnikas nozarēs vai tikai produktiem (paņēmieniem nav iegūstami); un
- parasti lietderīgā modeļa pieteikumu vai piešķirto reģistrāciju var pārvērst īstā patenta pieteikumā.

Kas ir patentējams objekts?

Vairuma valstu un reģionu patentu likumos patentējamais objekts tiek definēts negatīvā formā, proti, sniedzot nepatentējamu objektu sarakstu. Lai gan dažādās valstīs vērojamas lielas atšķirības, turpmāk sniegti dažu jomu piemēri, kurās izgudrojumi nav patentējami:

- atklājumi un zinātniskas teorijas;
- estētiski risinājumi;
- plāni, noteikumi un intelektuālu darbību veikšanas paņēmieni;
- dabā esošu vielu vienkārša atklāšana to

dabiskā veidā;

- izgudrojumi, kas var būt pretrunā ar sabiedrisko kārtību, morāli un sabiedrības veselību;
- cilvēku un dzīvnieku ārstēšanas un diagnostikas metodes;
- augi un dzīvnieki, kas nav mikroorganismi, un būtībā bioloģiski paņēmieni augu un dzīvnieku iegūšanai, kas nav mikrobioloģiski paņēmieni; un
- datorprogrammas.

Datorprogrammu aizsardzība

Dažās valstīs matemātiskus algoritmus, kas ir datorprogrammu uzlabotas funkcionalitātes pamatā, ir iespējams aizsargāt ar **patentiem**, bet citās valstīs tie nav patentējami, jo tiek uzskatīti par **nepatentējamiem objektiem**. Dažās no šīm pēdējām valstīm datorizpildāmi izgudrojumi tomēr ir patentējami ar nosacījumu, ka tie dod **tehnisku ieguldījumu** tehnikas līmenī. Vairāk informācijas par datorprogrammu patentējamību savā valstī varat iegūt, sazinoties ar vietējo vai reģionālo patentu iestādi (l pielikumā ir patentu iestāžu mājas lapu saraksts).

Vairumā valstu datorprogrammu pirmkodi un objektkodi tiek aizsargāti ar **autortiesībām**. Autortiesību aizsardzība nav atkarīga no kādas reģistrācijas, bet dažās valstīs reģistrēšana ir iespējama un vēlama. Autortiesību aizsardzības apjoms ir daudz ierobežotāks nekā patenta piešķirtā aizsardzība, jo tā attiecas tikai uz idejas izpausmi, bet ne uz pašu ideju (funkcionalitāti). Daudzas kompānijas aizsargā datorprogrammu objektkodus ar autortiesībām, bet pirmkodus patur slepenībā kā **komercnoslēpumus**.

Kā tiek vērtēts, vai izgudrojums ir jauns?

Izgudrojums ir jauns, ja tas neveido daļu no **tehnikas līmeņa**. Parasti tehnikas līmenis ir visas tehniskās zināšanas, kas ir publiski pieejamas jebkur pasaulē pirms pirmā patenta pieteikuma iesniegšanas dienas. Tajā citu informācijas avotu starpā ietilpst patenti, patentu pieteikumi un jebkāda cita veida literatūra.

Dažādās valstīs tehnikas līmeņa definīcija ir dažāda. Daudzās valstīs tehnikas līmeni ietilpst jebkur pasaulē publicēta informācija rakstveidā, mutvārdos vai publiskas demonstrēšanas veidā, vai publiska lietojuma veidā. Tādēļ faktiski izgudrojuma publicēšana zinātniskā žurnālā, tā demonstrēšana konferencē, lietošana komercdarbībā vai ievietošana kompānijas katalogā ir darbības, kas var atņemt izgudrojumam novitāti un padarīt to par nepatentējamu. Svarīgi ir novērst nejaušu izgudrojuma atklāšanu pirms patenta pieteikuma iesniegšanas datuma. Bieži vien svarīgi ir lūgt patentu aģenta palīdzību, lai noteiktu, kas ir ietverts tehnikas līmenī. Tehniskais līmenis var saturēt „slepeno tehnikas līmeni”, ko veido iesniegti, bet vēl nepublicēti patentu pieteikumi ar nosacījumu, ka tie vēlāk tiks publicēti.

Kad uzskata, ka izgudrojumam ir „izgudrojuma līmenis”?

Uzskata, ka izgudrojumam piemīt izgudrojuma līmenis (jeb tas **nav acīmredzams**), ja, ņemot vērā tehnikas līmeni, izgudrojums nav acīmredzams lietpratējam attiecīgajā tehniskajā nozarē. Neacīmredzamības kritērijs tika ieviests, lai patenti tiktu piešķirti tikai patiesiem, radošas darbības rezultātā radītiem sasniegumiem, bet risinājumi ar nelielām izmaiņām, kuras attiecīgās nozares lietpratējs ar parastām praktiķa prasmēm var izsecināt no esošiem risinājumiem, nesaņemtu patentus.

Daži piemēri par to, ko neatzīst par patentējamu, izkristalizējušies pēc tiesu spriedumiem dažās valstīs, un tie ir: vienīgi izmēra maiņa, izstrādājuma padarīšana par portatīvu, detaļu apmaiņa, materiāla maiņa; vai tikai daļu aizstāšana ar funkcionālu ekvivalentu.

Horvātijas kompānijai Pliva patents uz antibiotiku azitromicīnu ienesa miljoniem dolāru peļņas pēdējos desmit gados. Patents tika arī veiksmīgi licencēts lielām ārvalstu farmaceutiskajām kompānijām.

Ko nozīmē izgudrojuma „izmantošana rūpniecībā”?

Lai piešķirtu patentu, izgudrojumam jābūt izmantojamam rūpnieciskiem vai komerciāliem nolūkiem. Izgudrojums nevar būt vienīgi teorētisks risinājums; tam jābūt derīgam un jādod kāds praktisks labums. Jēdziens „rūpniecisks” jāsaprot visplašākajā nozīmē, kā jebkas, kas atšķiras no tīri intelektuālām vai estētiskām aktivitātēm, un tas ietver, piemēram, arī lauksaimniecību. Dažās valstīs rūpnieciskās izmantojamības vietā ir kritērijs **lietderība**. Lietderības kritērijs īpaši nozīmīgs kļuvis patentiem uz gēnu sekvencēm, kurām lietderība patenta pieteikuma iesniegšanas laikā var vēl nebūt zināma.

Patenti bioloģiskajās zinātnēs

Pēdējos gados ievērojami pieaudzis patentu skaits bioloģiskajās zinātnēs (īpaši biotehnoloģijā), un atklājās, ka daudzās valstīs ir ievērojamas atšķirības patentu piešķiršanā šiem izgudrojumiem. Gandrīz visās valstīs atļauts patentēt izgudrojumus, kuros ir iekļauti **mikroorganismi**, un, ja mikroorganisms nav publiski pieejams un to nav iespējams pienācīgi un pilnīgi aprakstīt, tā paraugs jādeponē atzītā publiskā depozitārijā. Daudzās valstīs nav atļauts patentēt **augus un dzīvniekus**, bet atļauts patentēt bioloģisko materiālu, kas ticis attīrīts un izdalīts no tā dabīgās vides vai iegūts ar

Kas ir atklāšanas kritērijs?

Saskaņā ar vairuma valstu likumiem **izgudrojums patenta pieteikumā ir jāatklāj** pietiekami skaidri un pilnīgi, lai lietpratējs attiecīgajā tehnikas nozarē spētu to īstenot. Dažās valstīs likums nosaka, ka izgudrotājam jāatklāj izgudrojuma īstenošanas „**vislabākais variants**”. Ja patentā aprakstīti mikroorganismi, daudzu valstu likumos noteikts, ka minētais mikroorganisms patentēšanas procedūrai jādeponē valsts **atzītā depozitārijā**.

tehniskiem līdzekļiem vai tehniskā procesā. Nacionālajos likumos var būt iekļauts atsevišķu izgudrojumu veidu saraksts, ko nevar patentēt, piemēram, cilvēka klonēšanas paņēmieni vai cilvēku dzimumšūnu ģenētiskā modificēšana.

Dažās valstīs **jaunas augu šķirnes** var aizsargāt ar patentu vai atbilstoši jaunu augu šķirņu aizsardzības sistēmai (papildu informāciju skatīt mājas lapā www.upov.int), vai, kombinējot abus aizsardzības veidus.

Kādas tiesības piešķir patents?

Patents tā īpašniekam piešķir **tiesības aizliegt** citiem komerciāli izmantot izgudrojumu. Tas nozīmē tiesības pārtraukt vai novērst citu tiesības ražot, lietot, piedāvāt pārdošanai, pārdot un importēt produktu vai izmantot paņēmienu, kura pamatā ir patentētais izgudrojums, bez patenta īpašnieka atļaujas.

Svarīgi uzsvērt, ka patents nedod tā īpašniekam „brīvību izmantot” jeb tiesības izmantot ar patentu aizsargāto tehnoloģiju, bet vienīgi tiesības aizliegt to darīt citiem. Lai gan tā var šķist nebūtiska atšķirība, taču tā ir svarīga, lai saprastu patentu sistēmu un veidu, kā mijiedarbojas dažādi patenti. Faktiski citiem piederoši patenti var pārklāties ar jūsu patentu, ietvert to vai papildināt. Tādēļ var būt nepieciešams iegūt licenci uz citam piederošu patentu, lai varētu izmantot savu patentu, un otrādi.

Tāpat dažiem izgudrojumiem (piemēram, zālēm) pirms to komercializēšanas nepieciešamas arī citu iestāžu atļaujas (piem., no zāļu reģistrēšanas iestādes).

Kurš ir izgudrotājs, un kuram pieder patents?

Persona, kas ir iecerējusi izgudrojumu, ir **izgudrotājs**, bet persona (vai kompānija), kas iesniedz patenta pieteikumu, ir **pieteicējs**, patenta **turētājs vai īpašnieks**. Lai gan dažreiz izgudrotājs var būt arī pieteicējs, parasti šīs ir atšķirīgas personas; pieteicējs parasti ir kompānija vai pētniecības institūcija, kuras darbinieks ir izgudrotājs. Papildus vērts izanalizēt šādas specifiskas situācijas:

- **Darbinieku izgudrojumi.** Daudzās valstīs izgudrojumi, kas tiek radīti darba vietā, automātiski pieder daba devējam. Dažās valstīs tas notiek tikai tad, ja tas ir ierakstīts darba līgumā. Dažos gadījumos (piem., ja nav darba līguma) izgudrotājs var saglabāt tiesības izmantot izgudrojumu, bet darba devējam tiek piešķirtas neekskluzīvas tiesības izmantot izgudrojumu iekšējām uzņēmuma vajadzībām (sauktas „rūpnīcas tiesības”). Svarīgi noskaidrot, kā jūsu valstī likums regulē tiesības uz izgudrojumu, un jebkurā gadījumā nodrošināt, lai darba līgumos šis jautājums tiktu noregulēts, lai strīdu gadījumos nākotnē izvairītos no tiesāšanās.

- **Līgumdarba izpildītāji.** Vairumā valstu, ja kompānija nolīgst neatkarīgu personu, lai tā izstrādātu jaunu produktu vai tehnoloģiju, visas tiesības uz izgudrojumu pieder šai personai, ja līgumā nav skaidri noteikts citādi. Tas nozīmē, ka, ja līgumdarba izpildītājam rakstiskā līgumā ar kompāniju nav skaidri ierakstīts, ka izgudrojums piederēs kompānijai, parasti kompānijai nav tiesību uz izgudrojumu, kaut gan kompānija par tā radīšanu ir maksājusi.
- **Līdzizgudrotāji.** Ja izgudrojuma ieceres radīšanā un tās izpildījumā būtisku ieguldījumu devušas vairākas personas, tās

jāuzskata par līdzizgudrotājiem un kā tādas jāmin patenta pieteikumā. Ja līdzizgudrotāji ir arī pieteicēji, patents tiks tiem piešķirts kopīgi.

- **Kopīpašnieki.** Dažādās valstīs un institūcijās ir dažādi noteikumi par patentēto izgudrojumu izmantošanu un tiesībām vērsties pret pārkāpējiem, ja patents pieder vairākām personām kopīgi. Dažos gadījumos atsevišķs kopīpašnieks nevar piešķirt licenci trešai personai vai sūdzēt kādu tiesā par pārkāpumu bez pārējo kopīpašnieku piekrišanas..

Kopsavilkums

- **Vai jums vajag patentēt savu izgudrojumu?** Apsveriet patenta aizsardzības priekšrocības, apsveriet alternatīvas (slepenība, lietderīgie modeļi u.c.) un veiciet izmaksu/ieguvumu analīzi. Par patentiem vairāk izlasiet turpmākās nodaļās, lai jūsu lēmums būtu pamatots.
- **Vai jūsu izgudrojums ir patentējams?** Apsveriet patentspējas kritērijus, noskaidrojiet, ko var patentēt jūsu valstī, un veiciet meklējumu tehnikas līmeņa avotos

(skatīt nākamo nodaļu).

- **Pārliecinieties, ka ir skaidrs, kam pieder tiesības uz izgudrojumu –** kompānijai, tās darbiniekiem vai kādam biznesa partnerim, kurš varbūt ir finansiāli vai tehniski piedalījies izgudrojuma radīšanā.

2. Kā iegūt patentu

Ar ko vajadzētu sākt?

Parasti pirmais solis ir **patentmeklējuma veikšana**. Pasaulē ir vairāk nekā 40 miljoni patentu un miljoniem citu informācijas avotu, kuri ir potenciāli pretstatījumi jūsu patenta pieteikumam, tādēļ pastāv liela iespēja, ka kādu no šiem informācijas avotiem vai to kombināciju var pretstatīt jūsu izgudrojuma novitātei vai izgudrojuma līmenim, padarot to nepatentējamu.

Patentmeklējuma veikšana ļaus ietaupīt naudu par patenta pieteikumu, ja patentmeklējumā atklāsies kāds tehnikas līmeņa avots, kuru būs iespējams pretstatīt jūsu izgudrojuma patentam. Patentmeklējumā vajadzētu iekļaut arī atbilstošo

nepatentu literatūru, kas ietver tehniskos, zinātniskos žurnālus, mācību grāmatas, konferenču materiālus, disertācijas, mājaslapas, brošūras, avižu un citas publikācijas.

Patentu informācija ir **unikāls klasificētas tehniskās informācijas avots**, kurš var būt ļoti noderīgs kompāniju biznesa stratēģijas plānošanai. Visi svarīgākie izgudrojumi vispirms tiek publicēti tieši patenta pieteikumu vai patenta publikācijās. Tādēļ no publicētajiem patentiem un publicētajiem patentu pieteikumiem jau ilgi pirms jauno inovatīvo produktu parādīšanās tirgū var uzzināt, pie kā pašlaik strādā pētnieki un inovatori. Patentmeklējumiem vajadzētu būt daļai no katras kompānijas P&A darba.

Informācijas meklējumu nozīme patentu datubāzēs

Papildus pārbaudei, vai izgudrojums ir patentējams, savlaicīgi un labi veikts meklējums patentu datubāzēs var sniegt ļoti noderīgu informāciju un ziņas par:

- esošo un potenciālo konkurentu P&A aktivitātēm;
- esošajām tendencēm attiecīgajā tehnikas nozarē;
- licencējamām tehnoloģijām;

- potenciāliem piegādātājiem, partneriem un pētniecības veicējiem;
- vietējām un ārvalstu tirgus nišām;
- citiem piederošiem patentiem, lai pārliecinātos, ka jūsu produkts tos nepārkāpj („rīcības brīvība”);
- spēku zaudējušiem patentiem un tehnoloģijām, kas ir kļuvušas publiski pieejamas; un
- esošo tehnoloģiju iespējamām uzlabojumiem un variantiem.

Kā un kur iespējams veikt patentmeklējumu?

Daudzu patentu iestāžu publicētajiem patentiem un patentu pieteikumiem iespējams piekļūt internetā, tādēļ patentmeklējuma veikšana ir kļuvusi vieglāka. Patentu iestāžu saraksts, kuru **patentu datubāzes ir pieejamas internetā** bez maksas, ir atrodams šādā adresē:

www.wipo.int/ipdl/en/resources/links.jsp.

Bez tam daudzas patentu iestādes piedāvā patentmeklējumu kā maksas pakalpojumu.

Kaut gan piekļuve patentu informācijai, pateicoties internetam, ir kļuvusi daudz vienkāršāka, kvalitatīvu patentmeklējumu nav viegli veikt. Patentu žargons bieži ir sarežģīts un neskaidrs, tādēļ profesionālam meklējumam

nepieciešamas labas zināšanas un pieredze. Lai gan sākotnēju patentmeklējumu ir iespējams veikt bez maksas interneta patentu datubāzēs, vairums kompāniju, kurām patentmeklējums nepieciešams lēmuma pieņemšanai (piem., patentēt vai nē), pasūta meklējumu profesionāliem šī pakalpojuma sniedzējiem un veic meklējumu komerciālās datubāzēs.

Meklējumu var veikt, balstoties uz atslēgas vārdiem, patentu klasifikāciju un citiem meklēšanas kritērijiem. Atrastie tehnikas līmeņa avoti ir atkarīgi no izvēlētas meklēšanas stratēģijas, izmatotās klasifikācijas, meklējuma veicēja tehniskajām zināšanām un izmantotajām datubāzēm.

Izgudrojumu starptautiskā klasifikācija

Izgudrojumu starptautiskā klasifikācija (ISK – angliiski *International patent classification – IPC*) ir hierarhiska klasifikācijas sistēma, ko izmanto patentu dokumentu klasificēšanai un meklēšanai. Tā ir arī instruments patentu dokumentu sakārtošanai, kas ļauj veikt selektīvu informācijas izplatīšanu, kā arī veikt pētījumus noteiktās tehnikas nozarēs. ISK septītā redakcija sastāv no **8 daļām**, kas ir sadalītas **120 klasēs**, **628 apakšklasēs** un aptuveni **69 000 grupu**. Šīs 8 daļas ir šādas:

- A. Cilvēka dzīves vajadzības;
- B. Tehnoloģiskie procesi; transportēšana;
- C. Ķīmija, metalurģija;
- D. Tekstils, papīrs;
- E. Stacionāras būves;
- F. Inženierija, apgaismošana, apsilde, ieroči, spridzināšana;
- G. Fizika;
- H. Elektrība.

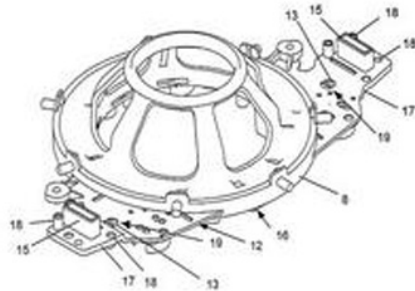
Pašlaik vairāk nekā 100 valstis izmanto ISK patentu klasificēšanai:

www.wipo.int/classifications/en/ipcl/index.html

Kā pieteikties patenta iegūšanai

Pēc tam, kad veikts patentmeklējums un pieņemts lēmums iegūt patenta aizsardzību, jā sagatavo **patenta pieteikums** un jā iesniedz attiecīgajā **nacionālajā vai reģionālajā patentu iestādē**. Pieteikums ietver pilnu izgudrojuma aprakstu, patenta pretenzijas, kas nosaka vēlamo aizsardzības apjomu, zīmējumus un kopsavilkumu. (Vairāk par patenta pieteikuma struktūru lasiet 24. lpp.). Dažas patentu iestādes ļauj pieteicējiem iesniegt pieteikumus, izmantojot internetu. Dažās valstīs pastāv iespēja iesniegt pagaidu patenta pieteikumu (skatīt ietvaru 23. lpp.).

Patenta pieteikumu parasti sastāda patentpilnvarotais vai patentu aģents, kurš pārstāv pieteicēju visā patentēšanas procesā. Nākamās lapas ietvarā sniegtas pamatzināšanas par patentēšanas procesu. Ņemiet vērā, ka patentēšanas process un izmaksas dažādās valstīs atšķiras, tāpēc vienmēr pirms patentēšanas sākšanas meklējiet jaunāko informāciju attiecīgās valsts patentu iestādē vai pie šīs valsts patentpilnvarotajiem.

Starptautiskais pieteikums Nr. PCT/DE2003/003510. Transporta līdzekļa stūre ar iebūvētu gaisa spilvenu.

Patentēšanas process – solis pa solim

Patentēšanas process dažādās iestādēs atšķiras sīkumos, taču lielos vilcienos tas ietver šādus soļus:

- **Formālā ekspertīze:** Patentu iestāde pārbauda, vai patenta pieteikums atbilst administratīvajām jeb formālajām prasībām (piem., vai pieteikums satur visus dokumentus, vai ir samaksātas nodevas, vai ir visi paraksti).
- **Patentmeklējums:** daudzās valstīs patentu iestādes veic meklējumu, lai noteiktu tehnikas līmeni konkrētajā nozarē, kurai pieder izgudrojums. Meklējuma ziņojumu izmanto būtības ekspertīzes laikā, lai salīdzinātu izgudrojumu ar tehnikas līmeni.
- **Būtības ekspertīze:** būtības ekspertīzes mērķis ir pārliecināties, vai patenta pieteikums atbilst patentspējas kritērijiem. Dažas valstis vispār nepārbauda atbilstību patentspējas kritērijiem, bet citas to dara tikai, ja noteiktā termiņā iesniegts lūgums par ekspertīzes veikšanu. Būtības ekspertīzes rezultāti tiek rakstiski nosūtīti pieteicējam (vai tā pilnvarotajam), lai tas var izvērtēt tos, atbildēt un/vai novērst ekspertīzes laikā radušos iebildumus. Šīs procedūras rezultātā bieži tiek sašaurināts pretenziju apjoms.

- **Publikācija:** vairumā valstu patenta pieteikums tiek publicēts 18 mēnešus pēc pirmā pieteikuma datuma. Patentu iestādes publicē arī piešķirtos patentus.
- **Piešķiršana:** ja ekspertīzes rezultāts ir pozitīvs, patentu iestāde piešķir patentu, izsniedzot patenta apliecību.
- **Iebildums:** daudzās valstīs ir noteikts termiņš, kura laikā trešās personas var iebilst pret patenta piešķiršanu, piemēram, tādēļ, ka patentētais izgudrojums nav jauns. Iebilduma procedūra var būt pirms piešķiršanas vai pēc tās, un tā ir iespējama noteiktā termiņā.

Patenta pieteikuma iesniegšana

Formālā ekspertīze

Pieteikuma publikācija

Patentmeklējums un būtības ekspertīze

Piešķiršana un publicēšana

Iebilduma procedūra

Šī ir stilizēta patenta piešķiršanas procedūras diagramma dažās patentu iestādēs. Bet ņemiet vērā, ka procedūra dažādās valstīs var atšķirties.

Cik daudz jāmaksā par izgudrojuma patentēšanu?

Izmaksas dažādās valstīs ir ļoti atšķirīgas, kā arī vienā valstī tās ir atkarīgas no tādiem faktoriem kā izgudrojuma raksturs, sarežģītība, patentpilnvaroto honorārs, pieteikuma apjoms un ekspertīzes laikā radušies eksperta iebildumi. Svarīgi ir iegaumēt un pareizi plānot patentēšanas un patenta uzturēšanas izmaksas:

- izmaksas parasti saistās ar **patentmeklējuma veikšanu**, īpaši, ja pasūtāt to kā profesionālu pakalpojumu;
- pastāv **oficiālās pieteikuma nodevas**, kas dažādās valstīs ir dažādas. Par pieteikuma nodevām jāinteresējas attiecīgajā nacionālajā vai reģionālajā iestādē. Dažās valstīs ir nodevu atlaides MVU un/vai pieteicējiem, kas iesniedz pieteikumu elektroniski. Bez tam dažās valstīs par ekspertīzes paātrināšanu prasa papildu samaksu.
- ja patentēšanas procesā izmantojat **patentu aģenta/pilnvarotā** pakalpojumus (piemēram., lai saņemtu atzinumu par patentspēju, uzrakstītu pieteikumu, sagatavotu zīmējumus un vestu saraksti ar patentu iestādi), būs jāmaksā papildus;
- Kolidz patentu iestāde piešķir patentu, jāsāk maksāt patenta **uzturēšanas jeb**

atjaunošanas nodevas, parasti katru gadu, lai uzturētu patentu spēkā;

- ja nolemjat patentēt savu izgudrojumu ārvalstīs, jānoskaidro **piemērojamās oficiālās pieteikuma nodevas** attiecīgajās valstīs, **tulkojuma izmaksas** un vietējo **patentpilnvaroto** pakalpojumu izmaksas (daudzās valstīs tāds ir nosacījums ārvalstu pieteicējiem);
- ja izgudrojums ietver **mikroorganismu** vai bioloģisko materiālu, kura **deponēšana** atzītā depozitārijā ir nepieciešama, jāmaksā arī nodevas par materiāla deponēšanu, deponētā materiāla dzīvotspējas noteikšanu un uzglabāšanu.

OAPI patents Nr. 40893. Ārkārtas autotransfūzijas komplekts (EAT-SET), izgudrojis un patentējis Nigērijas ārsts Oviemo Ovadje. Tas palīdz atgūt asinis no ķermeņa dobumiem pacientiem, kuriem ir iekšēja asiņošana. Šīs asinis pēc filtrēšanas tiek ievadītas atpakaļ. Šo izstrādājumu komercializēja EAT-SET Industries un First Medical and Sterile Products kompānijas.

Kad būtu jāiesniedz patenta pieteikums?

Vispārīgi runājot, patenta pieteikums būtu jāiesniedz, tiklīdz jūsu rīcībā ir visa informācija, kas nepieciešama patenta pieteikuma uzrakstīšanai. Tomēr ir vairāki apstākļi, kas palīdz pieteicējam izlemt, kad ir vislabākais laiks patenta pieteikuma iesniegšanai. Daži no iemesliem agrīnai patenta pieteikuma iesniegšanai ir šādi:

- vairumā pasaules valstu (vienīgais izņēmums ir Amerikas Savienotās Valstis, lasiet ietvaru 22. lpp.) patenti tiek piešķirti tam, kurš **pirmais iesniedz** pieteikumu. Tādēļ pieteikuma agrīna iesniegšana ir svarīga, lai jūs būtu pirmais konkrētā izgudrojuma patenta pieteikuma iesniedzējs, apsteidzot citus;
- agri iesniegt pieteikumu ieteicams, ja jums nepieciešams **finansiāls atbalsts** vai jūs vēlaties **licencēt** izgudrojumu, lai tas tiktu komercializēts;
- patentu vērst pret konkurentiem parasti iespējams tikai tad, kad tas ir piešķirts, bet patentēšanas procedūra ilgst vairākus gadus (lasiet 26. lpp.).

Tomēr steidzama pieteikuma iesniegšana, kolīdz izgudrojums ir radīts, var arī izraisīt problēmas šādu iemeslu dēļ:

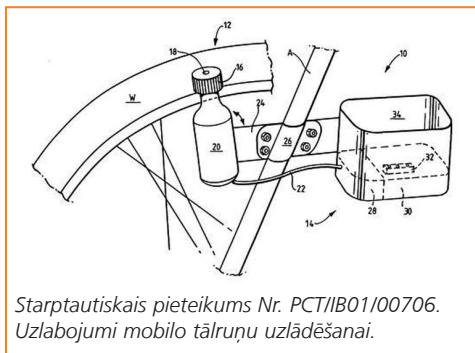
- ja pieteikums ir iesniegts par agru, bet vēlāk izgudrojumā tiek veiktas izmaiņas, sākotnējā izgudrojuma aprakstā parasti nevar izdarīt būtiskas izmaiņas;
- kolīdz pieteikums ir iesniegts vienā valstī vai reģionā, jums parasti ir **12 mēneši**, lai iesniegtu pieteikumus uz šo pašu izgudrojumu visās pārējās valstīs, kurās jums ir biznesa intereses, lai saglabātu pirmā pieteikuma datuma priekšrocības. (Skaidrojumu par prioritātes datumu lasiet 30. lpp.). Tas var radīt problēmas, ja patentēšanas un uzturēšanas izmaksas vairākās valstīs ir pārāk augstas jūsu kompānijai. Vienīgā iespēja mazināt šo problēmu ir atlikt tulkojumu un nacionālo nodevu maksājumus līdz 30 mēnešiem, izmantojot **Patentu kooperācijas līguma (PCT)** procedūru (lasīt 32. un 33. lpp.).

Lemjot par to, kad iesniegt patenta pieteikumu, svarīgi atcerēties, ka pieteikums jāiesniedz pirms izgudrojums tiek publiski atklāts. Jebkāda atklāšana pirms pieteikuma iesniegšanas (piemēram, izmēģinājuma tirgošana, atklāšana investoriem vai citiem partneriem) būtu jāveic vienīgi pēc konfidencialitātes jeb neatklāšanas līguma parakstīšanas ar viņiem.

Cik svarīgi ir glabāt izgudrojumu slepenībā pirms patenta pieteikuma iesniegšanas?

Ja vēlaties saņemt patentu uz savu izgudrojumu, ir absolūti nepieciešams to glabāt **slepenībā** pirms pieteikuma iesniegšanas. Daudzos gadījumos izgudrojuma publiska atklāšana pirms pieteikuma iesniegšanas tiks pretstatīta jūsu izgudrojuma novitātei, padarot to par nepatentējamu, izņemot valstīs, kur likums paredz „**labvēlības periodu**” (lasīt 23. lpp.).

Tādēļ izgudrotājiem, pētniekiem un kompānijām ir ārkārtīgi svarīgi uzmanīties, lai neatklātu izgudrojumu priekšlaicīgi, pirms pieteikuma iesniegšanas, jo tas var ietekmēt izgudrojuma patentspēju.

Starptautiskais pieteikums Nr. PCT/IB01/00706.
Uzlabojumi mobilo tālrunu uzlādēšanai.

Pirmais pieteicējs pret pirmo izgudrotāju

Vairumā valstu patents tiek piešķirts **tam, kurš pirmais iesniedz patenta pieteikumu** uz izgudrojumu. Izņēmums ir Amerikas Savienotās Valstis, kur ir **pirmā izgudrotāja** sistēma, kas nozīmē, ka līdzīgu patenta pieteikumu gadījumā, patents tiks piešķirts izgudrotājam, kurš pirmais iecerēja un realizēja praksē šo izgudrojumu,

neatkarīgi no tā, kurš pirmais iesniedza patenta pieteikumu. Lai pirmā izgudrotāja sistēmā pierādītu, kurš ir pirmais izgudrotājs, svarīgi ir saglabāt pienācīgi parakstītus un datētus laboratorijas žurnālus, kurus vēlāk var izmantot kā pierādījumu, ja radīsies strīds ar citu izgudrotāju vai kompāniju.

Kāda ir patenta pieteikuma struktūra?

Patenta pieteikumam ir vairākas funkcijas:

- tas nosaka patenta juridisko apjomu;
- tas apraksta izgudrojumu, ietverot instrukcijas par to, kā izgudrojumu īstenot; un
- sniedz ziņas par izgudrotāju, patenta īpašnieku un citu juridisku informāciju.

Patentu pieteikumi visā pasaulē tiek sastādīti līdzīgi, tie satur **iesniegumu**, izgudrojuma **aprakstu**, **pretenzijas**, **zīmējumus** (ja nepieciešami) un **kopsavilkumu**. Patenta dokumenti var saturēt dažas lapas, bet var arī simtiem lapu, atkarībā no konkrētā izgudrojuma un nozares specifikas.

Iesniegums

Satur izgudrojuma nosaukumu, pieteikuma datumu, prioritātes datumu un bibliogrāfiskās ziņas, piemēram, izgudrotāja un pieteicēja vārdu vai nosaukumu un adresi.

Apraksts

Izgudrojums rakstiski jāizklāsta tik pilnīgi, skaidri un detalizēti, lai lietpratējs tajā pašā tehnikas jomā, izlasot izgudrojuma aprakstu, spētu izgudrojumu atkārtot un ieviest praksē, nepieliekot papildu jaunrades pūles. Ja tas nav iespējams, patentu iestāde patentu nevar piešķirt vai, ja tas ir piešķirts, konkurents to var apstrīdēt tiesā.

Pretenzijas

Pretenzijas nosaka patenta piešķirtās aizsardzības apjomu. Tādēļ pretenzijas patentētājam izgudrojumam ir vissvarīgākās, jo, ja tās būs slikti formulētas, pat patiesi vērtīgs izgudrojums var pārvērsties par bezvērtīgu patentu, kuru ir viegli apiet.

Ja tiesā tiek risināts strīds par patenta pārkāpumu, pretenziju interpretēšana parasti ir pirmais solis, lai noteiktu, vai patents ir spēkā un vai tas ir pārkāpts. Tādēļ ļoti būtiski ir eksperta pakalpojumi patenta pieteikuma un īpaši pretenziju uzrakstīšanā.

Pretenziju piemēri:

ASV patenta „Varavīksnes atpazīšanas sistēma” Nr. US4641349 pirmās divas pretenzijas:

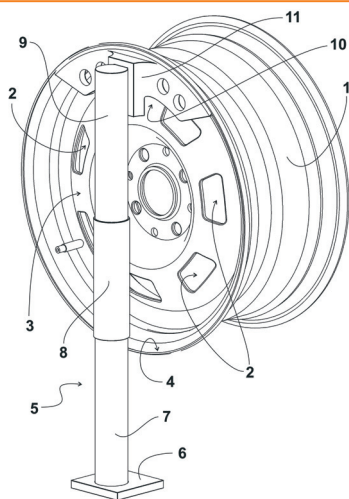
1. Personas identifikācijas paņēmieni, kas satur: attēla informācijas uzglabāšanu par vismaz daļu personas acs varavīksnes un zīlītes; neidentificētas personas acs apgaismošanu, kurai ir varavīksnene un zīlīte; vismaz viena attēla iegūšanu no neidentificētas personas vismaz tās pašas acs varavīksnes un zīlītes daļas; un vismaz varavīksnes daļas iegūtā attēla salīdzināšanu ar uzglabātā attēla informāciju, lai identificētu neidentificēto personu.

2. Paņēmieni saskaņā ar 1. pretenziju, kurā apgaismošana satur acs zīlītes iegūšanu vismaz vienā iepriekšnoteiktā lielumā, iegūtā attēla vismaz varavīksnes daļas salīdzināšanu ar uzglabāto attēlu informāciju, kas iegūta no acs, kuras zīlītei ir tāds pats iepriekšnoteiktais lielums.

Zīmējumi

Zīmējumi rāda izgudrojuma tehniskās detaļas abstraktā vizuālā veidolā. Tie palīdz vieglāk saprast rakstisko informāciju, rīkus vai rezultātus, kas izklāstīti aprakstā. Visos pieteikumos zīmējumi nav nepieciešami. Ja izgudrojums ir kaut kā darīšanas metode jeb process, zīmējumi parasti nav nepieciešami. Zīmējumu iesniegšanu regulē formālās prasības.

Zīmējuma piemērs:

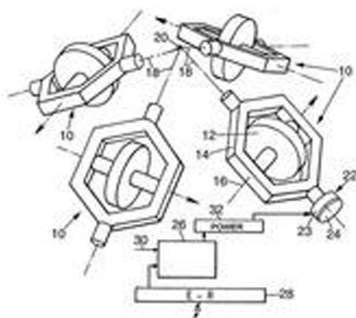
Patents Nr. DE10230179 domkrats jeb „Riepu nopemšanas ierīce”. Izgudrojums ir jauns domkrats uz atspērēm uzmontētu automašīnu riteņu pacelšanai. Tam ir atbalsta detaļa (11), kas sakabinās ar riteņa (1) ārējo malu (4). Domkrats paceļ tieši riteņus nevis automašīnu. Tādēļ riteņus var pacelt no zemes ar mazāku spēku.

Kopsavilkums

Kopsavilkums ir īss izgudrojuma apraksts. Kad patentu iestāde publicē patentu, kopsavilkums tiek iekļauts titullapā. Attiecīgās patentu iestādes eksperts kopsavilkumu dažreiz uzlabo vai uzraksta no jauna.

Cik ilgā laikā var iegūt patenta aizsardzību?

Dažādu valstu patentu iestādēs patenta piešķiršanas procedūras ilgums dažādās tehnikas jomās ievērojami atšķiras, un tas var ilgt no dažiem mēnešiem līdz vairākiem gadiem, bet parasti patenta piešķiršanas procedūra ilgst no 2 līdz 5 gadiem. Dažās patentu iestādēs, ja tiek ievēroti noteikti nosacījumi, iespējams lūgt paātrinātu izskatīšanu.

Starptautiskais pieteikums Nr. PCT/FR/2004/000264. Satelīta augstuma vadības ierīce ar žiroskopiskiem iedarbinātājiem.

No kuras dienas jūsu izgudrojums ir aizsargāts?

Jūsu tiesības pilnā apmērā sākas no patenta piešķiršanas dienas, jo tikai pēc patenta piešķiršanas jūs varat vērsties pret trešām personām, kas neatļauti izmanto jūsu izgudrojumu. Dažās valstīs pēc patenta piešķiršanas iespējams vērsties pret pārkāpumiem, kas veikti laikposmā starp patenta pieteikuma publikācijas datumu (parasti 18 mēnešus pēc pirmā pieteikuma iesniegšanas) un patenta piešķiršanas dienu. Par izmantošanu šajā laikposmā parasti var prasīt saprātīgu kompensāciju. Bet visās valstīs tas nav iespējams (par tiesību īstenošanu vairāk lasiet 39. - 41. lpp.).

Dažās valstīs iespējams iesniegt patenta pieteikumu un lietderīgā modeļa pieteikumu uz to pašu izgudrojumu. To dažreiz dara tādēļ, lai gūtu labumu no lietderīgā modeļa aizsardzības (ko parasti piešķir ātrāk) līdz laikam, kad tiek piešķirts patents.

Piešķirtā patenta pārslaišana

Kolidz patents ir piešķirts, ieteicams rūpīgi izlasīt to, lai pārliecinātos, ka tajā nav ieviesušās kļūdas vai izlaists kāds vārds, īpaši pretenzijās.

Cik ilga ir patenta aizsardzība?

Pašlaik starptautiskais standarts paredz **20 gadu** aizsardzības termiņu, skaitot no pieteikuma datuma, ar nosacījumu, ka savlaicīgi tiek samaksātas uzturēšanas jeb atjaunošanas nodevas, un šajā laikposmā patents nav ticis anulēts.

Iepriekš minētais ir patenta juridiskais dzīves ilgums, bet **patenta ekonomiskais jeb komercdarbības dzīves laiks** beidzas, kad tā aizsargātā tehnoloģija ir novecojusi, ja to nav iespējams komercializēt, vai kad uz tā balstītais produkts negūst panākumus tirgū. Visos šajos gadījumos patenta īpašnieks var izlemt vairs

nemaksāt uzturēšanas nodevas, ļaujot patenta aizsardzībai izbeigties pirms 20 gadu termiņa, un tas nokļūst publiskā valdījumā.

Dažās valstīs ļoti specifiskos gadījumos iespējams pagarināt aizsardzību ilgāk par 20 gadiem vai iespējams iegūt **papildu aizsardzības sertifikātu** (PAS). Tas iespējams patentiem uz zālēm jeb farmaceitiskiem un augu aizsardzības produktiem, jo zāļu patentu komercializācija iespējama vienīgi pēc tam, kad kompetenta valdības institūcija ir piešķirusi tirdzniecības atļauju. PAS ir ierobežots darbības ilgums un parasti nepārsniedz piecus gadus.

Patent pending

Daudzas kompānijas savus izstrādājumus, kuros ir iemiestoti izgudrojumi, markē ar uzrakstu „Patent Pending” vai „Patent Applied For” (iesniegts patenta pieteikums), kam seko patenta pieteikuma numurs. Līdzīgā veidā, tiklīdz patents

piešķirts, kompānijas parasti uz izstrādājuma norāda informāciju par to, ka tas ir aizsargāts ar patentu, dažreiz pievienojot patenta numuru. Lai gan šī informācija nesniedz juridisku aizsardzību pret pārkāpumu, tā brīdina jeb atrunā no izstrādājuma kopēšanas kopumā vai pa daļām.

Vai, lai iesniegtu patenta pieteikumu, nepieciešams patentu aģents?

Patenta pieteikuma sagatavošana un izskatīšanas procedūra ir sarežģīts uzdevums. Patenta aizsardzības iegūšana nozīmē:

- patentmeklējuma veikšanu, lai noteiktu tuvākos informācijas avotus, kas var padarīt izgudrojumu nepatentējamu;
- izgudrojuma pilna apraksta un pretenziju uzrakstīšanu juridiskā un tehniskā žargonā;
- saraksti ar nacionālo vai reģionālo patentu iestādi, īpaši patenta pieteikuma būtības ekspertīzes laikā;

- patentu iestādes pieprasīto grozījumu izdarīšanu pieteikumā.

Visi šie uzdevumi prasa pamatīgu patentu tiesību un patentu iestāžu prakses pārzināšanu.

Tādēļ, **lai gan juridiska vai tehniska palīdzība parasti nav obligāta, tā ir ļoti ieteicama**. Ieteicams piesaistīt patentu aģentu, kuram ir gan attiecīgās juridiskās, gan pamata tehniskās zināšanas un pieredze attiecīgajā tehnikas jomā. Bez tam vairuma valstu likumos noteikts, ka ārvalstu pieteicējiem šajā valstī reģistrēta patentu pilnvarotā starpniecība ir obligāta.

Patents Nr. EP1165393.

Torbenā Flanbauma patents uz „liešanas ierīci, kas lej šķidrumu no konteinera un vienlaicīgi iejauc tajā gaisu” tika licencēts dāņu MVU kompānijai Menu A/S, kas kļuva par kompānijas vislabāk pārdoto produktu.

Vai iespējams aizsargāt vairākus izgudrojumus ar vienu pieteikumu?

Vairumā patentu likumu ir noteikti ierobežojumi tam, cik daudz dažādu izgudrojumu var iekļaut vienā patenta pieteikumā. Šie ierobežojumi tiek saukti par **izgudrojuma vienotības** kritēriju. Kamēr dažu valstu patentu likumos (piemēram, Amerikas Savienoto Valstu patentu likumā) ir atšķirīgi nosacījumi vienotības kritērijam, vairumā valstu (piem., Eiropas patentu konvencijā un Patentu kooperācijas līgumā) atļauts vienā

ieteikumā grupēt vairākus izgudrojumus, kuras saista kopēja „**izgudrotājiere**”. Ja izgudrojumu vienotības ieteikumā nav, ieteicējam tiek prasīts ierobežot patenta pretenzijas vai sadalīt ieteikumu (nodalīt ieteikumus). Šo juridisko atšķirību dēļ dažās valstīs var būt ieteikams viens patenta ieteikums, bet citās to pašu izgudrojumu kopumu var aizsargāt tikai ar diviem vai vairākiem ieteikumiem.

Kopsavilkums

- **Vai jūsu izgudrojums ir patentējams?**

Veiciet patentmeklēšanu, izmantojot apjomīgas patentu datubāzes.

- **Patenta ieteikuma iesniegšana.**

Apsveriet attiecīgajā nozarē pieredzējuša patentu aģenta jeb pilnvarotā palīdzības izmantošanu, īpaši patenta pretenziju rakstīšanā.

- **Ieteikuma iesniegšanas laiks.** Apsveriet aģenta/vēlas patenta ieteikuma iesniegšanas priekšrocības un trūkumus.
- **Neatklājiet informāciju** par izgudrojumu pārāk agri, lai nesabojātu iespēju to aizsargāt ar patentu.
- **Uzturēšanas maksas.** Lai uzturētu patentu spēkā, neaizmirstiet savlaicīgi samaksāt uzturēšanas maksas.

Kur vajadzētu aizsargāt izgudrojumu?

Tā kā izgudrojuma patentēšana daudzās valstīs ir dārga, kompānijām rūpīgi jāizvēlas valstis, kurās aizsargāt savu izgudrojumu. Daži faktori, kas būtu jāapsver, izvēloties valstis, kur patentēt savu izgudrojumu:

- kur patentētais izgudrojums visticamāk tiks komercializēts?
- kuri ir līdzīgu produktu galvenie tirgi?
- kādas ir patentēšanas izmaksas katrā mērķvalstī un kāds ir mans budžets?
- kur atrodas mani galvenie konkurenti?
- kur produkts tiks ražots?
- cik sarežģīti būs izlietot patenta tiesības pret citiem konkrētajā valstī?

Starptautiskais pieteikums Nr. PCT/IT98/00133. Itāļu kompānijas Grindi SRL veiksmes pamatā ir ar patenta aizsargāts jauns paņēmieni korķa slāņa savienošanai ar auduma pamatni, radot jaunus tekstilmateriālus, kas ir komerciāli veiksmīgi.

Kā var iegūt patenta aizsardzību ārvalstīs?

Izgudrojuma patentēšanai ārvalstīs ir trīs galvenie veidi:

Nacionālais ceļš. Var iesniegt patenta pieteikumu katrā valstī atsevišķi tās valsts valodā, samaksājot nepieciešamās nodevas. Šis ceļš ir pietiekami sarežģīts un dārgs, sevišķi, ja valstu ir daudz.

Reģionālais ceļš. Ja vairākas valstis ir reģionālās patenta sistēmas dalībnieces, var iesniegt patenta pieteikumu reģionālajā patentu iestādē, prasot aizsardzību daļā vai visās reģionālās sistēmas valstīs. Reģionālās patentu iestādes ir šādas:

- Āfrikas Intelektuālā īpašuma organizācija (OAPI) (www.oapi.wipo.net);
- Āfrikas Reģionālā rūpnieciskā īpašuma organizācija (ARIPO) (www.aripo.wipo.net);
- Eirāzijas Patentu organizācija (EAPO) (www.eapo.org);
- Eiropas Patentu iestāde (EPO) (www.epo.org); un
- Līča valstu Sadarbības padomes patenta iestāde (www.gulf-patent-office.org.sa).

Starptautiskais ceļš. Ja kompānija vēlas aizsargāt savu izgudrojumu vairākās Patentu kooperācijas līguma (PCT) dalībvalstīs, tai būtu jāiesniedz starptautiskais jeb PCT pieteikums. Lai to izdarītu, jums jābūt kādas PCT dalībvalsts rezidentam vai jūsu kompānijai jābūt nodibinātai un jāatrodas kādā no šīm valstīm. Iesniedzot vienu starptautisko pieteikumu atbilstoši PCT noteikumiem, iespējams sākt patentēšanu vienlaicīgi vairāk nekā 125 PCT dalībvalstīs (skatīt III pielikumu). Šādu patenta pieteikumu var iesniegt savā nacionālajā vai reģionālajā patentu iestādē, kas darbojas kā PCT pieteikumu saņēmējiestāde, un/vai saņēmējiestādē Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijā (PIŅO) (World Intellectual Property Organization – WIPO, kas atrodas Ženēvā).

Starptautiskais pieteikums Nr. PCT/US2001/028473. EnviroScrub Technologies Corporation ir amerikāņu MVU, kas, izmantojot PCT ceļu, iesniedza patenta pieteikumus vairākās savas tehnoloģijas tirgus valstīs. Tehnoloģija attiecas uz vairāku piesārņotāju vielu nodalīšanu degšanas un rūpnieciskos procesos. PCT ceļš izgudrojuma patentēšanai ārvalstīs ļāva EnviroScrub noslēgt licencēšanas līgumus, lai iekļūtu pasaules tirgos.

Kopsavilkums

- **Teritoriālas tiesības.** Atcerieties, ka patents ir teritoriāli ierobežotas tiesības.
- **Prioritātes periods.** Izmantojiet prioritātes periodu, lai sāktu patentēšanu ārvalstīs, bet nenokavējiet termiņus.
- **Kur iesniegt pieteikumu.** Apsveriet, kur

vislabāk patentēt, ievērojot patentēšanas izmaksas dažādās valstīs.

- **Kā iesniegt pieteikumu.** Apsveriet iespēju izmantot PCT, lai atvieglotu patentēšanu, iegūstot laiku un saņemot vērtīgu informāciju par izgudrojuma patentspēju, uz kuras varat balstīt lēmumus par patentēšanas turpināšanu.

PCT priekšrocības

PCT dod vismaz **18 papildu mēnešus** vēl pēc 12 mēnešu prioritātes perioda, kuru laikā pieteicējs var pētīt sava nākamā produkta komerciālo potenciālu dažādās valstīs, lai izlemtu, kur patentēt izgudrojumu. Dažādās izmaksas, kas nepieciešamas nacionālajiem pieteikumiem tādējādi tiek atliktas uz vēlāku laiku. Pieteicēji ļoti plaši izmanto PCT, lai pēc iespējas pagarinātu laiku, kurā vēl var izdarīt izvēli.

PCT pieteicēji saņem **vērtīgu informāciju** par savu izgudrojumu potenciālo patentspēju PCT **starptautiskā patentmeklējuma ziņojuma** un **Starptautiskās patentmeklējumu institūcijas rakstiska atzinuma** formā. Šie dokumenti dod PCT pieteicējiem stipru pamatu, uz kura balstīt savus lēmumus par patentēšanas procedūras turpināšanu. Starptautiskā

patentmeklējuma ziņojumā ietverts tehnikas līmeņa dokumentu saraksts no visas pasaules, kurš ir noteikts kā tuvākais pieteiktajam izgudrojumam. Starptautiskās patentmeklējumu institūcijas rakstiskajā atzinumā ir analizēta iespējamā patentspēja, balstoties uz starptautiskā patentmeklējuma rezultātiem.

Viens PCT pieteikums vienā valodā, samaksājot vienu nodevu komplektu, tiek uzskatīts par pareizi iesniegtu visās PCT dalībvalstīs. Šis juridiskais statuss ļauj ievērojami **samazināt sākotnējās patentēšanas izmaksas**, salīdzinot ar atsevišķu pieteikumu iesniegšanu katrā patentu iestādē. PCT var izmantot arī pieteikumu iesniegšanai atsevišķās reģionālajās iestādēs. Ieteikumus par starptautisko pieteikumu iesniegšanu saskaņā ar PCT procedūru var saņemt savā nacionālajā patentu iestādē vai internetā: www.wipo.int/pct.

PCT pieteikumu procedūras

4. Patentētas tehnoloģijas komercializēšana

Kā komercializēt savu patentēto tehnoloģiju?

Pats patents nav garantija komerciāliem panākumiem. Tas ir instruments, kas palielina kompānijas izredzes gūt labumu no saviem izgudrojumiem. Lai dotu kompānijai taustāmu labumu, patents ir aktīvi jāizmanto, lai tas dotu ienākumus no produktu tirgošanas, kas balstīti uz patentēto izgudrojumu, vai celtu kompānijas reputāciju un attiecīgi darījumu nosacījumus, ieviešot produktu tirgū, tādēļ patents dod virkni opciju:

- komercializēt patentēto izgudrojumu tieši;
- pārdot kādam patentu;
- licencēt kādam patentu;
- nodibināt kopuzņēmumu vai citu stratēģisku aliansi ar citiem, kuriem ir komplementāras vērtības.

Kā ieviest patentēto produktu tirgū?

Jaunu produktu panākumi tirgū nav atkarīgi tikai no to labajām tehniskajām īpašībām. Lai cik izcils nebūtu izgudrojums savu tehnisko īpašību dēļ, tas diez vai iekārdinās pircējus un gūs panākumus tirgū, ja produkts netiks pienācīgi reklamēts un virzīts tirgū. Tādēļ komerciālie panākumi ir atkarīgi arī no dažādiem citiem faktoriem, piemēram, produkta izskata jeb dizaina, pieejamiem finanšu resursiem, efektīvas produkta mārketinga stratēģijas izstrādāšanas un produkta cenas, ja to salīdzina ar konkurējošiem produktiem jeb aizstājējproduktiem.

Lai inovatīvu produktu ieviestu tirgū, parasti palīdz **biznesa plāna** izstrāde. Biznesa plāns ir efektīvs instruments biznesa idejas dzīvotspējas izpētei un pārbaudei. Biznesa plāns parasti ir nepieciešams, lai meklētu investorus, kuru finanšu līdzekļi palīdzēs ieviest patentēto produktu tirgū. Svarīgi ir iekļaut biznesa plānā informāciju par jūsu kompānijas patentiem un patentu stratēģiju, jo tie ir pārliecinoši rādītāji, ka jūsu kompānijas produkti ir jauni, ka jūs esat pielikuši pūles, lai palielinātu iespēju gūt maksimālu peļņu un samazinājuši risku, ka varētu pārkāpt citiem piederošus patentus.

Vai var patentu pārdot?

Jā, to sauc par tiesību nodošanu, un tā apliecina pilnīgu patenta īpašumtiesību nodošanu citai personai. Šāds lēmums iepriekš ir ļoti rūpīgi jāapsver.

Ja jūs patentu nevis nododat, bet gan licencējat, jūs iegūstat labumu procentmaksājumu veidā visā patenta darbības atlikušajā laikā.

Licencēšana šī iemesla dēļ var būt finansiāli ļoti veiksmīga stratēģija. Nododšana savukārt nozīmē, ka jūs saņemsiet vienreizēju nolīgto cenu bez turpmākiem procentmaksājumiem, neatkarīgi no peļņas, ko dos patents.

Var būt gadījumi, kad patenta pārdošanai jeb tiesību nodošanai ir priekšrocības. Nododot tiesības uz patentu, jūs gūstat ienākumus uzreiz, negaidot gandrīz 20 gadus, kuru laikā šī vērtība tiek iegūta pakāpeniski. Tā iespējams arī izvairīties no riska, ka patentu pārspēs cita tehnoloģija. Bez tam patenta pārdošana jaunai kompānijai var būt finansēšanas priekšnosacījums, ja tai pašai patenti nepieder.

Jebkurā gadījumā tas ir individuāls lēmums, balstoties uz jūsu vajadzībām un prioritātēm. Tomēr parasti neiesaka nodot tiesības uz patentu, patentu īpašnieki izvēlas saglabāt īpašumtiesības un piešķirt licences.

Kā tiek licencēts patents, lai to izmantotu citas personas?

Patents ir licencēts, ja tā īpašnieks (jeb licenciārs) piešķir atļauju citai personai (licenciātam) izmantot savu patentēto izgudrojumu uz savstarpēji nolīgtiem nosacījumiem. Šajos gadījumos parasti starp divām personām tiek parakstīts **licences līgums**, ietverot tajā lietošanas nosacījumus un apjomu.

Atļaujot citām kompānijām komercializēt jūsu patentēto izgudrojumu uz licences līguma pamata, jūs iegūstat **papildu ienākumu avotu**, un šis ir bieži lietots veids, kā kompānijas izmanto savas ekskluzīvās tiesības uz izgudrojumu.

Licencēšana ir īpaši izdevīga kompānijai, kurai pieder izgudrojums, bet vispār nav iespēju produktu ražot, vai tā nespēj saražot pietiekamu daudzumu produkta, lai piesātinātu konkrēto produkta vai ģeogrāfiskā reģiona tirgu.

Tā kā licences līguma sastādīšanai nepieciešamas sarunu vešanas un rakstīšanas prasmes, ieteicams lūgt pieredzējušu praktiķa palīdzību licences līguma nosacījumu norunāšanā un līguma uzrakstīšanā. Dažās valstīs licenču līgumi jāreģistrē kompetentās valsts institūcijās.

Kādus procentmaksājumus var sagaidīt par savu patentu?

Licenču darījumos patenta īpašniekam parasti tiek atlīdzināts ar vienreizējiem maksājumiem (lump sum) un/vai **procentmaksājumiem** (royalties) no ienākumiem par licencētā produkta pārdošanas apjomu (procenti no vienības) vai tīrajiem pārdošanas ienākumiem (net sales royalty). Daudzreiz ienākumi no licences ir vienreizējo un procentmaksājumu kombinācija. Dažreiz procentmaksājumus var aizstāt ar kompānijas kapitāldaļām.

Kaut gan pastāv katrai nozarei specifiskas procentmaksājumu likmes, ar kurām ir vērts iepazīties, jāatceras, ka katrs licences līgums ir unikāls un procentmaksājumu likme ir tāda, par kādu sarunu procesā vienojas abas puses. Šo likmi ietekmē dažādi faktori, par kuriem līguma pusēm jāvienojas. Tādēļ nozares standarti var kalpot tikai kā vadlīnijas un uz tiem nevajadzētu ļoti paļauties.

Patenta pieteikums uz siltummaini, ko iesniedza indiešu izgudrotājs Dr. Milind Rane, bija licences līguma priekšmets ar Bombejas MVU. Līgumā tika noteikts, ka izgudrotājs saņem vienreizēju maksājumu, parakstot līgumu, un 4,5% no tīrajiem ienākumiem no tirdzniecības. Licenciāts arī veiks maksājumus par patenta pieteikumu un uzturēšanu.

Kāda atšķirība ir starp ekskluzīvo un vienkāršo licenci?

Pastāv trīs veidu licenču līgumi atkarībā no tā, cik licenciātiem tiks piešķirtas tiesības izmantot patentu:

- **ekskluzīva licence:** tiesības izmantot patentēto tehnoloģiju pieder tikai vienam licenciātam, arī pats patenta īpašnieks nevar to izmantot;
- **solo licence:** patentēto tehnoloģiju var izmantot tikai viens licenciāts un pats patenta īpašnieks; un
- **vienkārša licence:** patentēto tehnoloģiju var izmantot vairāki licenciāti un pats patenta īpašnieks.

Vienā licences līgumā var būt nosacījumi, kas atbilst visiem trim licenču veidiem: ekskluzīvi, solo un neekskluzīvi.

Notekūdeņu apstrādes paņēmieni patentēja Meksikas Nacionālās autonomās universitātes (UNAM) pētnieki, kas piešķīra vienkāršo licenci uz to uzņēmumam IB-Tech, kas bija jauna universitātes izveidota kompānija, kas veiksmīgi piedāvāja inovatīvus notekūdeņu apstrādes risinājumus.

Vai vajadzētu piešķirt ekskluzīvo vai vienkāršo licenci uz patentu?

Tas atkarīgs no produkta un jūsu kompānijas biznesa stratēģijas. Piemēram, ja jūsu tehnoloģija kļūs par nozares standartu, tā būs nepieciešama visiem konkrētā tirgus dalībniekiem, lai tie varētu turpināt darboties, tādēļ šajā gadījumā priekšroka būtu dodama vienkāršām licencēm. Ja jūsu produktam nepieciešama kompānija, kas var investēt tā komercializācijā (piem., farmaceitiskajiem produktiem nepieciešami ieguldījumi klīniskajos pētījumos), potenciālais licenciāts negribēs konkurenci ar citiem licenciātiem, tādēļ, gluži dabiski, tas vēlēšies iegūt ekskluzīvu licenci.

Patenta vērtēšana

Ir daudz dažādu iemeslu, kādēļ kompānijai nepieciešams novērtēt patentu naudā, piemēram, grāmatvedības, licencēšanas, uzņēmuma statusa maiņas, pārdošanas vai pirkšanas nolūkiem, vai finanšu piesaistīšanas dēļ. Lai gan nav vienas, visos gadījumos izmantojamas patentu vērtēšanas metodes, turpmāk minētās ir visbiežāk lietotās:

- **Ienākumu metode:** visbiežāk lietotā patentu vērtēšanas metode. Metode ņem vērā sagaidāmo ienākumu plūsmu, kuru patenta īpašnieks saņemtu patenta darbības laikā.

Kad ir vislabākais laiks licencēt savu izgudrojumu?

Nepastāv vislabākais laiks izgudrojuma licencēšanai, tas ir atkarīgs no katra konkrētā gadījuma. Tomēr individuālam uzņēmējam vai izgudrotājam bieži iesaka meklēt licenciātu pēc iespējas agrāk, vēl patenta pieteikuma stadijā, lai iegūtu līdzekļus patentēšanas izmaksu segšanai. Nav nepieciešams gaidīt, līdz patents tiek piešķirts.

Svarīgāk par pareizo laiku ir atrast pareizo partneri(-us), lai gūtu ienākumus no patentētā izgudrojuma komercializēšanas.

- **Izmaksu metode:** nosaka patenta vērtību, balstoties uz ieguldījumiem līdzīgu objektu radīšanā gan kompānijā iekšēji, gan piesaistot ārfinansējumu.
- **Tirgus metode:** balstās uz līdzīgu salīdzināmu darījumu vērtību tirgū.
- **Opciju metodes:** balstās uz cenu noteikšanas metodēm, kas vispirms tika ieviestas mārketinga vajadzībām.

Patenta novērtēšanu ietekmē arī tādi faktori, kurus kvantitatīvi izteikt ir grūti, piemēram, patenta pretenziju stiprums vai tuvu aizstājēju esamība.

Ja jūs interesē konkurenta patents, vai iespējams iegūt tā lietošanas tiesības?

Ne vienmēr iespējams iegūt atļauju iekļaut konkurentam piederošu tehnoloģiju savā produktā vai izgatavošanas procesā. Bet, ja konkurents arī ir ieinteresēts jūsu kompānijai piederošos patentos, jums vajadzētu domāt par **krustlicencēšanu**. Krustlicencēšana ir ļoti izplatīta nozarēs, kurās liels skaits patentu

aizsargā līdzīgus izgudrojumus, veidojot patentu pārklājumus, kas pieder diviem vai vairākiem konkurentiem. Šādas konkurējošas kompānijas vēlas nodrošināt sev **rīcības brīvību** (freedom to operate), iegūstot tiesības lietot konkurentiem piederošus patentus, vienlaikus atļaujot tiem izmantot savus patentus.

Kopsavilkums

- **Komercializēšana.** Apsveriet dažādus sava patentētā izgudrojuma komercializēšanas veidus, un izveidojiet pārlicinošu biznesa plānu, ja nolemjat virzīt savu inovatīvo produktu tirgū.
- **Licencēšana.** Procentmaksājumi un citi licenču līgumu nosacījumi ir sarunu procesa rezultāts, tādēļ ieteicams konsultēties ar speciālistu sarunu vešanā un licenču līgumu sastādīšanā.
- **Ekskluzīva vai vienkārša.** Apsveriet iemeslus ekskluzīvas vai vienkāršas licences piešķiršanai, īpaši ņemot vērā tehnoloģijas brieduma pakāpi un sava biznesa stratēģiju.
- **Krustlicencēšana.** Apsveriet, vai varat izmantot savus patentus, lai piekļūtu citiem piederošām tehnoloģijām.

5. Patentu tiesību īstenošana

Kādēļ patenta tiesības būtu jāīsteno?

Ja jūs ieviešat tirgū jaunu vai uzlabotu produktu un tas gūst panākumus, pastāv ļoti liela iespēja, ka konkurenti agrāk vai vēlāk mēģinās izgatavot produktus ar identiskām vai ļoti līdzīgām tehniskām īpašībām. Dažos gadījumos konkurenti var gūt ienākumus, jo tiem ir lielākas ražošanas jaudas, labāk attīstīta piekļuve tirgum vai piekļuve lētākām izejvielām, un tie ir spējīgi saražot jūsu produktam identiskus vai ļoti līdzīgus produktus par lētāku cenu. Tas var ļoti smagi ietekmēt jūsu biznesu, īpaši, ja jūs esat veikuši lielas investīcijas jaunā vai uzlabotā produkta P&A.

Ekskluzīvās tiesības, ko patents piešķir tā īpašniekam, ļauj tam novērst iespēju, ka konkurenti ražos produktus vai izmantos tehnoloģijas, uz kurām ekskluzīvās tiesības pieder jums, vai ļaus pārtraukt konkurentu darbības, kas pārkāpj jūsu patentu, un prasīt nodarīto zaudējumu atlīdzību. Lai pierādītu pārkāpumu, jāparāda, ka pārkāpuma produkts vai tehnoloģija satur katru patenta pretenzijas pazīmi vai tās ekvivalentu. Savu tiesību īstenošana (*enforcement*), ja uzskatāt, ka jūsu patentētais izgudrojums tiek kopēts, var būt noteicoša konkurētspējas, tirgus daļas un peļņas saglabāšanā.

Kurš ir atbildīgs par patenta tiesību īstenošanu?

Galvenā atbildība par patenta pārkāpuma identificēšanu un pretpasākumu veikšanu ir patenta īpašniekam. Kā patenta īpašnieks jūs esat atbildīgs par iespējamo jūsu izgudrojuma izmantošanu tirgū, pārkāpēju identificēšanu un lēmuma pieņemšanu, vai saukt to pie atbildības, kādā veidā un kad. Neatkarīgi izgudrotāji un MVU var nolemt nodot šo atbildību (vai daļēju atbildību) ekskluzīvajam licenciātam.

Ieteicams sazināties ar patentpilnvaroto, kas palīdzēs veikt nepieciešamos pasākumus, lai izlietotu savas patenta piešķirtās tiesības gan vietējā tirgū, gan eksporta tirgos. Pilnvarotais sniegs ieteikumus par izmaksām un riskiem, un ieteiks labāko stratēģiju.

Kas būtu jādara, ja citi izmanto jūsu patentu bez atļaujas?

Ja uzskatāt, ka citi pārkāpj jūsu patentu, proti, izmanto to bez atļaujas, pirmais solis ir savākt informāciju par pārkāpējiem un pārkāpuma produktu vai paņēmieni izmantošanu. Jāsavāc visi pieejamie fakti, lai noteiktu savas rīcības veidu un laiku. Sava lēmuma pieņemšanā, par to, ko darīt ar pārkāpumu, vienmēr iesaistiet patentpilnvaroto. Dažreiz, kad pārkāpums ir konstatēts, kompānijas izvēlas nosūtīt vēstuli (pažīstama kā **brīdinājuma vēstule** – „*cease and desist letter*”), informējot potenciālo pārkāpēju par iespējamo konfliktu starp jūsu patenta tiesībām un adresāta kompānijas aktivitātēm. Ar šādu vēstuli bieži vien pietiek, lai konflikts tiktu atrisināts, īpaši, ja pārkāpums bijis bez nodoma, jo pārkāpējs parasti pārtrauks savas darbības vai vēlēšies **vest sarunas par licences līguma** noslēgšanu.

Tomēr dažreiz pārsteigums ir labākā taktika, lai nedotu pārkāpējam iespēju noslēpt vai iznīcināt pierādījumus. Šādos gadījumos būtu pareizi vērsties tiesā, iepriekš nebrīdinot pārkāpēju, prasot „**pagaidu pasākumu veikšanu**”, lai pārsteigtu pārkāpēju, bieži ar policijas palīdzību veicot reidu pārkāpēja uzņēmuma telpās. Tiesa var uzlikt potenciālajam pārkāpējam pienākumu apturēt pārkāpuma darbības, līdz galvenajā tiesvedības procesā tiek izlemts, ir vai nav pārkāpums (tas var ilgt vairākus mēnešus vai

gadus). Tomēr jautājums par patenta pārkāpumu var būt ļoti sarežģīts, tādēļ lēmums var tikt pieņemts vienīgi pilnā tiesvedības procesā.

Ja kompānija nolemj uzsākt **civiltiesisko procesu**, tiesas parasti piešķir plašu civiltiesisko līdzekļu klāstu, kas kompensē patenta tiesību īpašniekam nodarīto kaitējumu. Plašāku informāciju jums varēs sniegt patentpilnvarotais vai patenta advokāts.

Lai novērstu **patentu pārkāpjošo produktu importēšanu**, patenta īpašiekam iespējams veikt pasākumus to apturēšanai uz valsts robežas, izmantojot muitas iestāžu palīdzību. Tomēr daudzās valstīs pasākumi uz muitas robežas ir iespējami vienīgi tādēļ, ka valstij jāpilda starptautiskie pienākumi, kas noteikti viltotu preču zīmju vai pirātisku autortiesību preču gadījumos.

Tādēļ vispārējs ieteikums ir pārkāpuma gadījumā meklēt profesionālu juridisko palīdzību.

Kādas ir iespējas atrisināt strīdu par pārkāpumu ārpus tiesas?

Ja strīds ir ar kompāniju, ar kuru ir līgums (piemēram, licences līgums), vispirms noskaidrojiet, vai līgumā ir nosacījums par

šķīrējtiesu vai mediācijas procesu. Līgumos ieteicams iekļaut normu par strīdu risināšanu šķīrējtiesā vai mediācijas procesā, lai izvairītos no bieži vien garas un dārgas tiesvedības.

Šķīrējtiesas vai mediācijas procesu iespējams izmantot arī tad, ja līgumā šāda norma nav bijusi iekļauta, vai ja līguma nav vispār, ja vien abas puses var vienoties par šādu strīda risināšanas veidu.

Šķīrējtiesas priekšrocības ir tādas, ka tā ir mazāk formāla, īsāka nekā tiesas process, un šķīrējtiesas nolēmumu starptautiski ir daudz vieglāk izpildīt. Mediācijas procesa priekšrocības ir tādas, ka puses saglabā kontroli pār strīda risināšanas procesu. Tādēļ tā palīdz saglabāt labas partnerattiecības ar otru uzņēmumu, ja jūsu kompānija vēlas ar to sadarboties nākotnē.

PĪŅO Šķīrējtiesas un mediācijas centrs

piedāvā alternatīvas strīdu risināšanas pakalpojumus. Par šķīrējtiesu un mediāciju vairāk lasiet interneta adresē:

arbiter.wipo.int/center/index.html.

Patents Nr. GB2266045. „Dzeramais trauks, lietojams kā apmācību krūze”, ko pārdod ar nosaukumu Anywayup® krūze, tika patentēta 1992. gadā, patenta īpašniece ir izgudrotāja/uzņēmēja Mandija Hābermane (UK). Pēc tam, kad konkurenti ieviesa tirgū pārkāpjošu izstrādājumu, Mandija Hābermane panāca tiesā aizliegumu turpināt pārkāpuma darbības, un pēc tam atrisināja strīdu ārpus tiesas.

Kopsavilkums

- **Esiet modri.** Cik vien iespējams, novērojiet konkurentus, lai konstatētu pārkāpumu.
- **Lūdziet padomu.** Pirms īstenojat savas patenta piešķirtās tiesības, konsultējieties ar patentpilnvaroto, jo ikvienai jūsu darbībai var būt nozīme strīda risinājuma iznākumā.
- **Alternatīva strīdu risināšana.** Apsveriet iespējas atrisināt strīdu ārpus tiesas un iekļaujiet attiecīgas normas par šķīrējtiesu vai mediāciju licences līgumā.

Derīgas interneta vietnes

Vairāk informācijas

- par intelektuālā īpašuma jautājumiem uzņēmējdarbības aspektā
www.wipo.int/sme
- par patentiem vispārīgi
www.wipo.int/patent/en/index.html
- par patentu pieteikumu iesniegšanas praktiskajiem jautājumiem lasiet nacionālo vai reģionālo patentu iestāžu mājaslapās, kas norādītas II pielikumā vai
www.wipo.int/news/links/ipo
- par Patentu kooperācijas līgumu
www.wipo.int/pct/en/index.html
- par starptautisko izgudrojumu klasifikāciju
www.wipo.int/classifications/ipc/en
- par šķīrējtiesu un mediācijas procesu
arbiter.wipo.int/center/index.html
- par nacionālo un reģionālo patentu iestāžu tiešsaistes patentu datubāzēm
www.wipo.int/ipdl/en/resources/links.jsp
- par IĻ tiesību īstenošanu
www.wipo.int/enforcement
- par PIĻO administrēto līgumu dalībvalstīm
www.wipo.int/treaties/en/index.jsp

I pielikums – interneta adreses

Nacionālās un reģionālās patentu iestādes

Āfrikas Intelektuālā īpašuma organizācija (OAPI)	www.oapi.wipo.net
Āfrikas Reģionālā rūpnieciskā īpašuma organizācija (ARIPO)	www.aripo.org
Alžīrija	www.inapi.org
Amerikas Savienotās Valstis	www.uspto.gov
Andora	www.omp.ad
Apvienotā Karaliste	www.patent.gov.uk
Argentīna	www.inpi.gov.ar
Armēnija	www.armpatent.org
Austrālija	www.ipaustralia.gov.au
Austrija	www.patentamt.at
Barbadosa	www.caipo.gov.bb
Beļiza	www.belipo.bz
Beļģija	www.european-patent-office.org/patlib/country/belgium
Bolīvija	www.senapi.gov.bo
Brazīlija	www.inpi.gov.br
Bulgārija	www.bpo.bg
Čehijas Republika	www.upv.cz
Čīle	www.dpi.cl
Dānija	www.dkpto.dk
Dominikānas Republika	www.seic.gov.do/onapi
Ēģipte	www.egypo.gov.eg
Eirāzijas Patentu iestāde	www.eapo.org
Eiropas Patentu iestāde	www.epo.org
Filipīnas	www.ipophil.gov.ph
Francija	www.inpi.fr
Grieķija	www.gge.gr
Gruzija	www.sakpatenti.org.ge
Horvātija	www.dziv.hr
Igaunija	www.epa.ee

Indija	www.patentoffice.nic.in
Indonēzija	www.dgip.go.id
Īrija	www.patentsoffice.ie
Islande	www.els.stjr.is
Itālija	www.minindustria.it
Izraēla	www.justice.gov.il
Jamaika	www.jipo.gob.jm
Japāna	www.jpo.go.jp
Jaunzēlande	www.iponz.govt.nz
Jordānija	www.mit.gov.jo
Kanāda	www.cipo.gc.ca
Kazahstāna	www.kazpatent.kz
Kenija	www.kipo.ke.wipo.net
Kirgizstāna	www.krygyzpatent.kg
Kolumbija	www.sic.gov.co
Kongo Republika	www.anpi.cg.wipo.net
Korejas Republika	www.kipo.go.kr
Kostarika	www.registronacional.go.cr
Krievijas Federācija	www.rupto.ru
Kuba	www.ocpi.cu
Ķīna	www.sipo.gov.cn
Ķīna: Honkonga (SAR)	www.info.gov.hk/ipd
Ķīna: Makao (SAR)	www.economia.gov.mo
Laosas Tautas Demokrātiskā Republika	www.stea.la.wipo.net
Latvija	www.lrpv.lv
Līča valstu Sadarbības padome	www.gulf-patent-office.org.sa
Lietuva	www.vpb.lt
Luksemburga	www.eco.public.lu
Maķedonijas Republika	www.ippo.gov.mk
Malaizija	www.mipc.gov.my
Maroka	www.ompic.org.ma
Meksika	www.impi.gob.mx

Moldovas Republika

Monako

Nepāla

Nīderlande

Norvēģija

Panama

Peru

Polija

Portugāle

Rumānija

Salvadora

Serbija un Melnkalne

Singapūra

Slovākijas Republika

Slovēnija

Somija

Spānija

Šveice

Tadžikistāna

Taizeme

Tunisija

Turcija

Ukraina

Ungārija

Urugvaja

Uzbekistāna

Vācija

Venecuēla

Zviedrija

www.agepi.md

www.european-patent-office.org/patlib/country/monaco

www.ip.np.wipo.net

www.bie.minez.nl

www.patentstyret.no

www.mici.gob.pa/comintf.html

www.indecopi.gob.pe

www.uprp.pl

www.inpi.pt

www.osim.ro

www.cnr.gob.sv

www.yupat.sv.gov.yu

www.ipos.gov.sg

www.indprop.gov.sk

www.sipo.mzt.si

www.prh.fi

www.oepm.es

www.ige.ch

www.tjpat.org

www.ipthailand.org

www.inorpi.ind.tn

www.turkpatent.gov.tr

www.ukrpatent.org

www.hpo.hu

http://dnpi.gub.uy

www.patent.uz

www.dpma.de

www.sapi.gov.ve

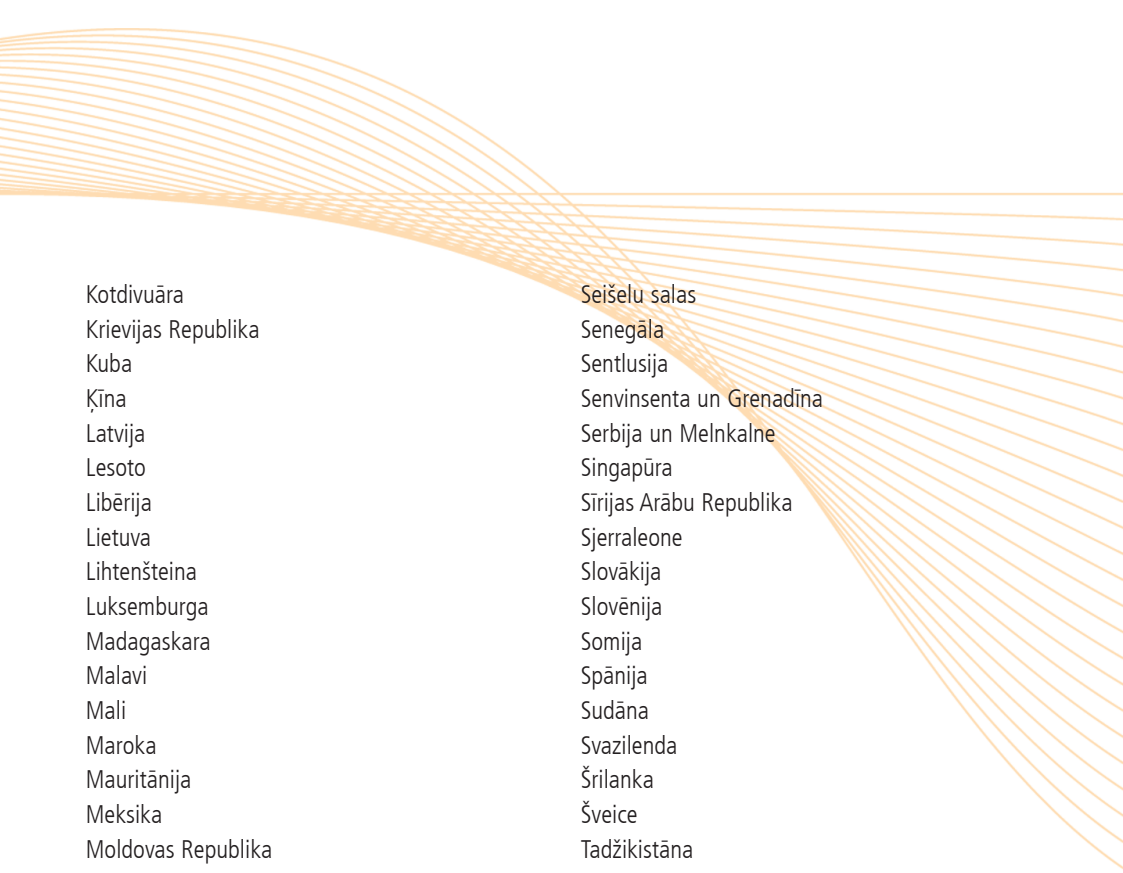
www.prv.se

II pielikums – PCT

Patentu kooperācijas līguma (PCT) dalībvalstis

(2005. gada 1. janvārī)

Albānija	Francija
Alžīrija	Gabona
Amerikas Savienotās Valstis	Gambija
Antigva un Barbuda	Gana
Apvienotā Karaliste	Grenāda
Apvienotie Arābu Emirāti	Grieķija
Armēnija	Gruzija
Austrālija	Gvineja
Austrija	Gvineja Bisava
Azerbaidžāna	Horvātija
Baltkrievija	Igaunija
Barbadosa	Indija
Belīza	Indonēzija
Beļģija	Īrija
Benīna	Islande
Bijusī Dienvidslāvijas Republika Maķedonija	Itālija
Bosnija un Hercegovīna	Izraēla
Botsvāna	Japāna
Brazīlija	Jaunzēlande
Bulgārija	Kamerūna
Burkinafaso	Kanāda
Centrālāfrikas Republika	Kazahstāna
Čada	Kenija
Čehijas Republika	Kipra
Dānija	Kirgizstāna
Dienvidāfrika	Kolumbijsa
Dominika	Komora (kopš 2005. gada 3. aprīļa)
Ēģipte	Kongo
Ekvadora	Korejas Demokrātiskā Tautas Republika
Ekvatoriālā Gvineja	Korejas Republika
Filipīnas	Kostarika

Kotdivuāra
Krievijas Republika
Kuba
Ķīna
Latvija
Lesoto
Libērija
Lietuva
Lihtenšteina
Luksemburga
Madagaskara
Malavi
Mali
Maroka
Mauritānija
Meksika
Moldovas Republika
Monako
Mongolija
Mozambika
Namībija
Nīderlande
Nigēra
Nigērija (kopš 2005. gada 8. maija)
Nikaragva
Norvēģija
Omāna
Papua Jaungvineja
Polija
Portugāle
Rumānija
Sanmarīno

Seišelu salas
Senegāla
Sentlusija
Senvinsenta un Grenadīna
Serbija un Melnkalne
Singapūra
Sīrijas Arābu Republika
Sjerraleone
Slovākija
Slovēnija
Somija
Spānija
Sudāna
Svazilenda
Šrilanka
Šveice
Tadžikistāna
Tanzānijas Apvienotā Republika
Togo
Trinidāda un Tobago
Tunisija
Turcija
Turkmenistāna
Uganda
Ukraina
Ungārija
Uzbekistāna
Vācija
Vjetnama
Zambija
Zimbabve
Zviedrija

Piezīme:

Aktuālo informāciju par PCT dalībvalstīm meklējiet: www.wipo.int/pct

Informācijai!

Citas uzņēmējus interesējošas publikācijas par intelektuālo īpašumu var atrast PĪŅO maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) paredzētajā mājaslapā <http://www.wipo.int/sme/en/>. MVU departamenta bezmaksas ikmēneša elektroniskais jaunumu apkārtaksts atrodams interneta vietnē http://www.wipo.int/sme/en/documents/wipo_sme_newsletter.html.

